

Міністерство освіти і науки України
Дніпровський державний аграрно-економічний університет
Факультет обліку і фінансів
Кафедра фінансів, банківської справи та страхування

**ДОПУСТИТИ ДО ЗАХИСТУ
В ЕКЗАМЕНАЦІЙНІЙ КОМІСІЇ:**

**Завідувач кафедри,
д.е.н., проф.**

_____ **Світлана ХАЛАТУР**
« ____ » _____ **2023 р.**

КВАЛІФІКАЦІЙНА РОБОТА
на тему: **Удосконалення управління платоспроможністю**
сільськогосподарського підприємства

Освітньо-професійна програма «Фінанси, банківська справа та страхування»
Спеціальність 072 «Фінанси, банківська справа та страхування»
Ступінь вищої освіти: Магістр

Здобувач

Денис ГАМАГА

**Науковий керівник,
д.е.н., професор**

Світлана КАЧУЛА

Дніпро – 2023

Форма № Н – 9.01
(затверджена наказом
МОН молоді і спорту України
від 29 березня 2012 року № 384)

ДНІПРОВСЬКИЙ ДЕРЖАВНИЙ АГРАРНО-ЕКОНОМІЧНИЙ УНІВЕРСИТЕТ

Факультет: Обліку та фінансів
Кафедра: Фінансів, банківської справи та страхування
Освітньо-професійна програма: «Фінанси, банківська справа та страхування»
Спеціальність: 072 «Фінанси, банківська справа та страхування»
Ступінь вищої освіти: Магістр

ЗАТВЕРДЖУЮ
Завідувачка кафедри
_____ Світлана ХАЛАТУР
_____ 2023 р.

ЗАВДАННЯ на підготовку кваліфікаційної роботи

Гамага Денис Олегович

- 1. Тема роботи:** Удосконалення управління платоспроможністю сільськогосподарського підприємства
Науковий керівник: Качула Світлана Валентинівна, д.е.н., професор
затверджена наказом ДДАЕУ «9» жовтня 2023 р. № 3049
- 2. Термін подання здобувачем роботи:** 5 грудня 2023 року
- 3. Вихідні дані до роботи:** періодика, статистика, звітність АВ ТОВ «Агроцентр К»
- 4. Зміст розрахунково-пояснювальної записки (перелік питань, які потрібно розкрити)**
 1. Платоспроможність у рамках управління сільськогосподарським підприємством.
 2. Сучасний стан та закономірності платоспроможності АВ ТОВ «Агроцентр К».
 3. Способи та механізм підвищення управління платоспроможністю сільськогосподарського підприємства. Висновки і пропозиції.
- 5. Перелік графічного матеріалу (з точним зазначенням обов'язкових креслень).**
 1. Порівняльний аналіз наявних земельних ресурсів "АгроцентрК" в 2018 р. та 2022 р.
 2. Структура продукції рослинництва "АгроцентрК" в 2018 р. та 2022 р.
 3. Основні засоби "АгроцентрК".
 4. Оборотні засоби "АгроцентрК".
 5. Показники стану майнового.
 6. Аналіз показників рентабельності.
 7. Показники фінансової стійкості.
 8. Показники ліквідності "Підприємства".
 9. Показники платоспроможності "Підприємства".
 10. Структура зобов'язань поточних "Підприємства" в 2018р. та 2022 р.
 11. Кореляційно-регресійний аналіз платоспроможності.
 12. Прогнозування взаємозв'язку між коефіцієнтами платоспроможності і фінансування.

6. Консультанти розділів роботи

Розділ	Прізвище, ініціали та посада консультанта	Підпис, дата	
		завдання видав	завдання прийняв

7. Дата видачі завдання: 23 червня 2023 р.

КАЛЕНДАРНИЙ ПЛАН

№ з/п	Назва етапів кваліфікаційної роботи	Термін виконання етапів роботи	Примітка
1	Платоспроможність у рамках управління сільськогосподарським підприємством	серпень 2023 р.	виконано
2	Сучасний стан та закономірності платоспроможності АВ ТОВ «Агроцентр К»	вересень 2023 р.	виконано
3	Способи та механізм підвищення управління платоспроможністю сільськогосподарського підприємства	жовтень 2023 р.	виконано
4	Формування висновків та пропозицій	листопад 2023 р.	виконано
5	Оформлення дипломної роботи	грудень 2023 р.	виконано

Здобувач

(підпис)

Денис ГАМАГА

(прізвище та ініціали)

Керівник роботи

(підпис)

Світлана КАЧУЛА

(прізвище та ініціали)

ЗМІСТ

РЕФЕРАТ	4
ВСТУП	5
РОЗДІЛ 1. ПЛАТОСПРОМОЖНІСТЬ У РАМКАХ УПРАВЛІННЯ СІЛЬСЬКОГОСПОДАРСЬКИМ ПІДПРИЄМСТВОМ	8
1.1. Генезис категорійного поняття «платоспроможність»	8
1.2. Характеристика показників платоспроможності	13
1.3. Платоспроможність як один із способів управління фінансами сільськогосподарського підприємства	18
Висновки до розділу 1	23
РОЗДІЛ 2. СУЧАСНИЙ СТАН ТА ЗАКОНОМІРНОСТІ ПЛАТОСПРОМОЖНОСТІ АВ ТОВ «АГРОЦЕНТР К»	24
2.1. АВ ТОВ «Агроцентр К» та його фінансово-організаційна характеристика	24
2.2. Фінансовий аналіз діяльності АВ ТОВ «Агроцентр К»	31
2.3. Оцінка платоспроможності АВ ТОВ «Агроцентр К»	38
Висновки до розділу 2	45
РОЗДІЛ 3. СПОСОБИ ТА МЕХАНІЗМ ПІДВИЩЕННЯ УПРАВЛІННЯ ПЛАТОСПРОМОЖНІСТЮ СІЛЬСЬКОГОСПОДАРСЬКОГО ПІДПРИЄМСТВА	47
3.1. Напрями підвищення платоспроможності підприємств АПК	47
3.2. Алгоритм аналізу кореляції та регресії щодо оцінки платоспроможності АВ ТОВ «Агроцентр К»	53
3.3. Цифровізація в АПК як чинник підвищення стійкості та платоспроможності підприємств	59
Висновки до розділу 3	64
ВИСНОВКИ ТА ПРОПОЗИЦІЇ	65
СПИСОК ВИКОРИСТАНИХ ДЖЕРЕЛ	69
ДОДАТКИ	75

РЕФЕРАТ

Тема: Удосконалення управління платоспроможністю сільськогосподарського підприємства

Кваліфікаційна робота містить: 68 ст., 11 таблиць, 10 рисунків, 2 додатки, 50 джерел.

Об'єктом дослідження є платоспроможність АВ ТОВ «Агроцентр К».

Предметом дослідження є методологічний набір інструментів, призначений для визначення та аналізу платоспроможності с.-г. підприємства.

Метою кваліфікаційної роботи є створення теоретико-методологічного підходу для покращення управлінням платоспроможністю сільськогосподарського підприємства.

Методи дослідження: для вирішення завдань кваліфікаційного дослідження були використані різні методи, включаючи методи математичного моделювання, статистичні підходи, такі як кореляційний аналіз, факторний аналіз, а також методи фінансово-економічного аналізу, такі як графічне представлення та експертні оцінки.

В кваліфікаційній роботі досліджено платоспроможність у рамках управління сільськогосподарським підприємством. Аналіз сучасного стану та закономірностей платоспроможності АВ ТОВ «Агроцентр К» дозволив здійснити оцінку платоспроможності с.-г. підприємства із застосуванням сучасних методів. Обґрунтовано шляхи покращення організаційно-економічного механізму збільшення платоспроможності с.-г. підприємств, враховуючи різні типи фінансових ситуацій, що може бути використано в роботі АВ ТОВ «Агроцентр К».

КЛЮЧОВІ СЛОВА

ПЛАТОСПРОМОЖНІСТЬ, АКТИВИ, ПАСИВИ, ЛІКВІДНІСТЬ, ПРИБУТКОВІСТЬ, СТІЙКІСТЬ ФІНАНСІВ.

KEYWORDS

SOLVENCY, ASSETS, LIABILITIES, LIQUIDITY, PROFITABILITY, FINANCIAL STABILITY.

ВСТУП

Довготривале функціонування, розширення та успіх с.-г. підприємств залежать насамперед від ефективного управління їхніми ресурсами. Прийняття та реалізація управлінського вибору базується на оцінці організаційно-економічного та стану фінансів підприємства. Платоспроможність виділяється як вирішальний аспект при оцінці стану фінансів суб'єкта господарювання.

Багато вчених розглядали платоспроможність у своїх дослідженнях: В.Виноградня та Л.Бурдонос [3], С. Качула [8-11], А.Ковальський та Р.Кузіна [13], О. Марченко та В.Линьова [18], О. Тулай [33], С. Халатур [37;47;48] та ін.

Однак, поглиблений аналіз платоспроможності с.-г. підприємств, проведений з використанням джерел, свідчить про недостатній рівень дослідженості цього напрямку: демонстрація неоднозначності практичних вказівок для оцінки платоспроможності с.-г. підприємств. Усунення цієї прогалини шляхом своєчасного та ретельного дослідження платоспроможності в поєднанні з розробкою методології допоможе виправити ці недоліки.

Метою дослідження є створення теоретико-методологічного підходу для покращення управління платоспроможністю сільськогосподарського підприємства.

Досягнення поставленої мети передбачило вирішення низки логічно пов'язаних завдань та системне розкриття предмета кваліфікаційного дослідження:

- дослідити генезис категорійного поняття «платоспроможність»;
- здійснити характеристику показників платоспроможності;
- розглянути платоспроможність як один із способів управління фінансами с.-г. підприємства;
- надати фінансово-організаційну характеристику с.-г. підприємства;

- провести фінансовий аналіз АВ ТОВ «Агроцентр К»;
- здійснити оцінку платоспроможності АВ ТОВ «Агроцентр К»;
- окреслити напрями підвищення платоспроможності підприємств АПК;
- провести алгоритм аналізу кореляції та регресії щодо оцінки платоспроможності АВ ТОВ «Агроцентр К»;
- обґрунтування способів підвищення управлінням платоспроможністю на основі впровадження в діяльність цифровізації.

Об'єктом дослідження є платоспроможність АВ ТОВ «Агроцентр К».

Предметом дослідження є методологічний набір інструментів, призначений для визначення та аналізу платоспроможності с.-г. підприємства.

Інформаційною основою виконання роботи стали: періодика, статистика, звітність АВ ТОВ «Агроцентр К».

Наукова новизна кваліфікаційного дослідження полягає в наступному:
удосконалено:

- зміст категорійного поняття «платоспроможність», яка, на відміну від попередніх визначень, охоплює всі види зобов'язань, вказує на засоби досягнення поставленої мети, а також передбачає здатність оплати виробничих та інших майбутніх потреб.

отримали подальший розвиток:

- здійснено оцінку платоспроможності с.-г. підприємства із застосуванням сучасних методів. На основі отриманих результатів зроблено висновок про необхідність покращення існуючих методів оцінки або розроблення нової методики, яка б враховувала особливості діяльності с.-г. підприємства;

- за допомогою побудови економетричної моделі, обґрунтовано шляхи покращення механізму управління платоспроможності с.-г. підприємств, що може бути використано в роботі АВ ТОВ «Агроцентр К».

Теоретична значущість полягає у створенні теоретичних принципів та здатності оцінювати платоспроможність в контексті нових ринкових відносин. Це дослідження, у свою чергу, відіграє вирішальну роль у формуванні стратегічних підходів до вирішення конкретних проблем, таких як криза неплатежів і, ширше, економічної кризи.

Практична значущість досягнень полягає в тому, що сформульовані теоретичні положення дозволять виявляти ризики неплатоспроможності с.-г. підприємств.

Дослідження спиралося на теоретико-методологічну базу, створену вченими в галузі економічної теорії, фінансово-економічного аналізу та оцінки ризиків у контексті господарської діяльності с.-г. підприємств. Економічна теорія сприяла розумінню причинно-наслідкових зв'язків всередині економічної системи. Статистика відіграла вирішальну роль в об'єктивній класифікації досліджуваних явищ і процесів, застосуванні аналітичних методів і наочному представленні результатів досліджень. Фінансово-економічний аналіз став основою комплексного системного підходу до оцінки платоспроможності підприємства, що призвело до розробки відповідної методології. Для вирішення завдань кваліфікаційного дослідження були використані різні методи, включаючи методи математичного моделювання, статистичні підходи, такі як кореляційний аналіз, факторний аналіз, а також методи фінансово-економічного аналізу, такі як графічне представлення та експертні оцінки.

Отримані результати дослідження було представлено на конференціях через написання тез, а також опубліковано статтю у фаховому виданні України.

Робота складається зі вступу, 3 розділів, висновків та пропозицій, додатків, списку використаних джерел. Всього робота викладена на 68 сторінках та включає: 10 рисунків, 11 таблиць, 2 додатки, 50 джерел.

РОЗДІЛ 1. ПЛАТОСПРОМОЖНІСТЬ У РАМКАХ УПРАВЛІННЯ СІЛЬСЬКОГОСПОДАРСЬКИМ ПІДПРИЄМСТВОМ

1.1. Генезис категорійного поняття «платоспроможність»

Дослідження платоспроможності с.-г. підприємства є важливим і актуальним. Платоспроможність впливає на здатність підприємства забезпечувати місця роботи та сприяти розвитку соціальному областей сільських. В цілому, дослідження платоспроможності с.-г. підприємств визначає їхню здатність функціонувати на ринку та виконувати свої зобов'язання фінансові, що має важливий вплив на економіку, соціальні аспекти та безпеку харчових ресурсів.

У своїх дослідженнях вчені розглядали платоспроможність, як категорійне поняття. На думку Виноградні В. М. та Бурдонос Л. І. «економічна категорія платоспроможності представляє собою складний об'єкт дослідження як з погляду теоретичних концепцій, так і з точки зору методологічних підходів» [3, с. 164].

Ковальський А. О. та Кузіна Р. В. характеризують платоспроможність «як можливість суб'єкта господарювання вчасно виконувати відповідні платежі за рахунок наявних у нього грошових ресурсів, засобів та активів, які можна легко реалізувати у майбутньому» [13, с. 148]. Кузнецова Т. В. та Лук'янчук Ю. А. стверджують, що «для забезпечення стійкості фінансової та платоспроможності, важливо, щоб в структурі активів оборотних була значна активів частка, які легко конвертуються кошти у грошові, таких як готівка та короткострокові вкладення фінансові» [15, с. 59].

Лопатовська О. О. та Гаєвська О. С. стверджують, що «у контексті управління платоспроможністю розглядається процес розробки та прийняття ефективних рішень управлінських стосовно своєчасного виконання господарювання суб'єктами зобов'язань фінансових в повному обсязі та в терміни установлені. Це робиться за рахунок наявних засобів платіжних з

метою забезпечення розвитку стабільного суб'єкта господарювання як у поточному, так і у перспективному періоді» [17, с.119].

Марченко О. В. та Линьова В. Д., розглядаючи термін «платоспроможність», дають більш загальне визначення: «це здатність держави, юридичної або фізичної особи вчасно та повністю виконувати з платежів зобов'язання, які випливають із торговельних, кредитних та інших операцій грошових; і її здійснюється за допомогою системи норм і коефіцієнтів, які враховують фактичні та потенційні ресурси фінансові учасника обігу платіжного, а також співвідношення його грошових поточних надходжень і платежів» [18, с.57].

Олесенко І. С., розглядаючи платоспроможність в рамках забезпечення безпеки фінансової, стверджує, що «платоспроможність представляє собою важливий показник стану фінансового та потенціалу підприємства і є необхідною умовою для забезпечення безпеки фінансової. Цей стан дозволяє підприємству виконувати свої зобов'язання короткострокові, довгострокові у повному обсязі та у терміни встановлені, не порушуючи стійкості фінансової, і одночасно продовжувати фінансування діяльності операційної» [21, с. 48].

Скаковська С. С. та Пугайко У. О. розглядають платоспроможність, як «здатність підприємства виконувати платежі за допомогою наявних або стало поповнюючихся ресурсів, отриманих в результаті діяльності його. Також важливою є можливість розраховуватися підприємству за зобов'язаннями без ризику для поточної діяльності господарської та майбутнього розвитку» [27, с.39]. Томчук О. В., Трегубов О. С. та Андронік О. Л., розглядають вплив платоспроможності на стан фінансів, говорять, що: «обмежена платоспроможність за умови стандартних обставин може викликати труднощі фінансові, зниження ліквідності рівня та невиклату плати заробітної. Це негативно відобразиться як на перспективи діяльності підприємств, так і на стан економіки загальнонаціональної» [32].

Халатур С. М., Бровко Л. І. та Моруга Т. О. стверджують, що «поняття платоспроможності та ліквідності господарювання суб'єкта мають схожий

характер, проте ліквідність є більш глибоким поняттям, оскільки рівень ліквідності безпосередньо впливає на платоспроможність» [36, с.58].

Шуміло О. С. та Курочка А. С. поняття «платоспроможність» пов'язують «з стійкістю фінансовою підприємства та вказують на її залежність від розміщення ефективного активів і відповідних джерел їх формування» [40, с.58].

Яремик Х. Я. розглядає платоспроможність, як «властивість підприємства завжди бути готовим вчасно розраховуватися за своїми зобов'язаннями, строки сплати яких настали.» [41].

Отже, дослідження генезису категорійного поняття «платоспроможність» дозволяє нам удосконалити та сформулювати власне твердження: платоспроможність с.-г. підприємства визначається його здатністю вчасно та повністю виплачувати зобов'язання фінансові, такі як кредити, заробітні плати, податки та інші витрати. Це означає, що с.-г. підприємство може виконати зобов'язання фінансові в обумовлені терміни, не порушуючи своєї стійкості фінансів та ліквідності. Оцінка платоспроможності с.-г. підприємства включає аналіз його стану фінансового, прибутковості, ліквідності та здатності генерувати достатньо прибутку для покриття зобов'язань фінансових. Це важливо для забезпечення стійкості та ефективності функціонування с.-г. підприємства аграрного сектора.

Термін "платоспроможність" вказує на здатність підприємства виплачувати та виконувати зобов'язання фінансові. Платоспроможність часто визначається в контексті здатності розраховуватися з кредиторами, виплачувати борги та зберігати фінансів стабільність. Для підприємств платоспроможність може бути пов'язана з прибутковістю, ліквідністю та фінансів стійкістю. Оцінка платоспроможності важлива для кредиторів, інвесторів та інших зацікавлених сторін, оскільки вона дозволяє прогнозувати ризики пов'язані з можливістю невиконання фінансових зобов'язань.

Поняття «платоспроможність» тісно пов'язане з категорійними поняттями, які включають: активи, пасиви, ліквідність, прибутковість, стійкість фінансів. На рис. 1.1 наведена схема взаємозв'язку поняття «платоспроможність» з категорійними поняттями.

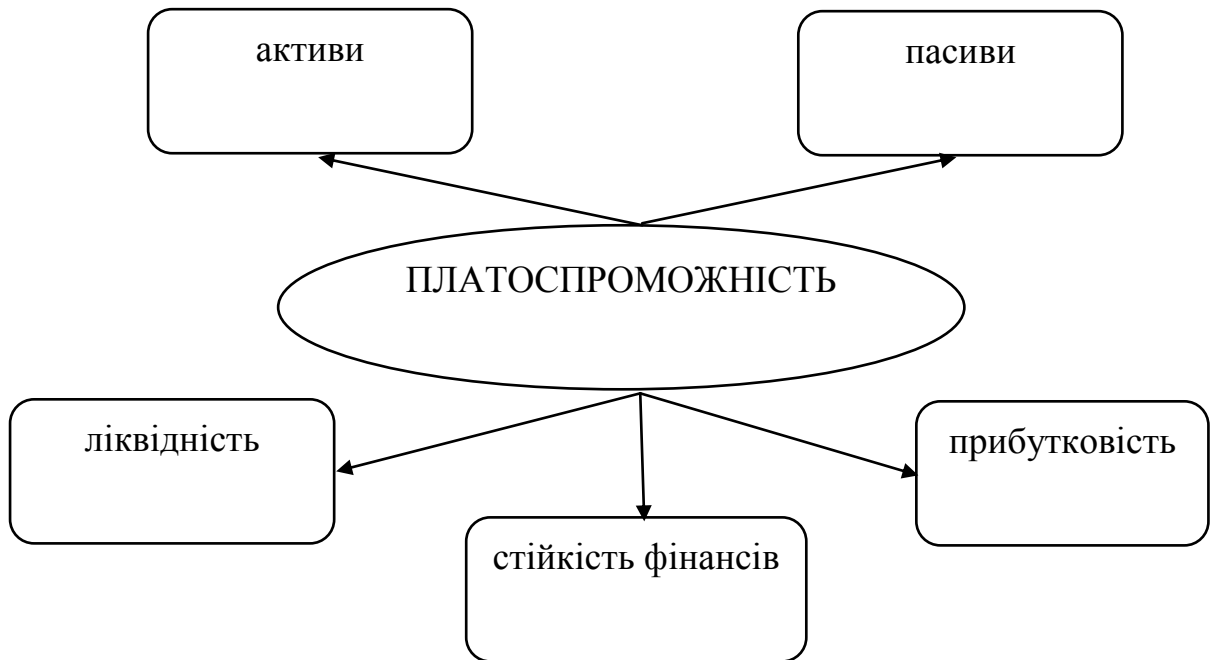

Рис. 1.1. Схема взаємозв'язку поняття «платоспроможність» з категорійними поняттями, Джерело: складено автором на основі [32;40]

Активи включають усі ресурси матеріальні та нематеріальні, що належать господарюванню суб'єкту, і їхній стан і вартість впливають на платоспроможність. До активів можуть входити ділянки земельні, машини та обладнання, запаси, інструменти фінансові тощо.

Пасиви представляють зобов'язання фінансові господарювання суб'єкта, такі як борги, кредити, зобов'язання перед постачальниками та інші зобов'язання фінансові. Оцінка платоспроможності враховує, наскільки підприємство може виплатити свої пасиви.

Ліквідність вказує на здатність перетворення активів у готівку або готівки еквіваленти для покриття зобов'язань поточних. Висока ліквідність може впливати позитивно на платоспроможність, оскільки вона свідчить про готовність підприємства зобов'язання виплатити у період короткостроковий.

Ефективність господарювання та прибутку генерація важливі для забезпечення платоспроможності. Прибутковість показує, наскільки ефективно підприємство використовує свої ресурси для прибутку отримання.

Платоспроможність також пов'язана зі фінансів стійкістю підприємства до труднощів економічних та здатністю витримувати виклики фінансові.

Врахування цих понять узагальнює стан фінансовий та здатність господарювання суб'єкта виконувати свої зобов'язання фінансові.

Платоспроможність є другим показником стану фінансового. Для підприємств аграрної сфери, платоспроможність – це здатність підприємств сплатити всі борги свої, якщо підприємство буде завтра продано. Платоспроможність є важливою для оцінки ризику фінансового та спроможності підприємства с.-г. позики залучати. С.-г. вид діяльності впливає на співвідношення боргів і активів підприємства. Платоспроможність пов'язана насамперед зі здатністю с.-г. підприємства виконувати зобов'язання довгострокові в міру настання їх. Якщо вартість активів загальних перевищує зобов'язання загальні, підприємство є платоспроможним; якщо продаж усіх активів не призведе до отримання достатньої кількості готівки для погашення зобов'язань всіх, бізнес вважається неплатоспроможним. Якщо с.-г. бізнес має сильну позицію платоспроможності, він зможе роботу продовжувати, навіть якщо активів вартість, прибутковість і ставки процентні менш сприятливі.

Якщо с.-г. підприємства має слабку платоспроможність, у нього може бути резервів небагато, на які можна розраховувати, якщо вартість активів чи активів прибутковість зменшиться або ставки процентні зростуть. Низька платоспроможність означає, що с.-г. підприємству може бути важко можливостями скористатися, наприклад, якщо с.-г. землі неподалік виставлені на продаж. Платоспроможність є важливою для оцінки ризику фінансового та спроможності с.-г. підприємства позики залучати. У цій ситуації кредитори чи інвестори можуть вимагати більшої відповідальності за майбутні рішення.

1.2. Характеристика показників платоспроможності

Платоспроможність підприємства визначається його здатністю виконувати зобов'язання фінансові та врегулювати зобов'язання свої перед кредиторами та стейкхолдерами іншими. Для оцінки платоспроможності різноманітні використовуються показники, які можна поділити на групи дві основні: показники ліквідності та показники платоспроможності.

Показники ліквідності відображають спроможність підприємства виконувати свої зобов'язання фінансові вчасно і без втрат значних. Ці важливі показники для оцінки стану фінансового підприємства і його здатності витримувати труднощі потенційні. Основні показники ліквідності включають:

1) Коефіцієнт поточної ліквідності (Current Ratio) (1.1):

$$\text{Current Ratio} = \frac{\text{Поточні активи}}{\text{Поточні зобов'язання}} \quad (1.1)$$

Цей показник визначає, на скільки активів поточних досить для покриття зобов'язань поточних. Зазвичай, значення оптимальне лежить в діапазоні 1,5-3.

2) Швидкий коефіцієнт (Quick Ratio) (1.2):

$$\text{Quick Ratio} = \frac{\text{Поточні активи} - \text{Запаси}}{\text{Поточні зобов'язання}} \quad (1.2)$$

Цей показник враховує лише найбільш ліквідні активи (без запасів) і оцінити дозволяє, наскільки підприємство швидко може виконати зобов'язання свої.

3) Коефіцієнт абсолютної ліквідності (Cash Ratio) (1.3):

$$\text{Cash Ratio} = \frac{\text{Готівка та еквіваленти готівки}}{\text{Поточні зобов'язання}} \quad (1.3)$$

Цей показник вимірює, наскільки готівки є в обсязі достатньому для покриття зобов'язань поточних.

4) Коефіцієнт оборотності запасів (Inventory Turnover) (1.4):

$$\text{Inventory Turnover} = \frac{\text{Витрати на запаси}}{\text{Середньорічний обсяг запасів}} \quad (1.4)$$

Вказує, як ефективно підприємство управляє запасами своїми.

Ці показники допомагають оцінити різні аспекти ліквідності підприємства і визначити його стійкість фінансову. Їх слід розглядати в комплексі, оскільки вони доповнюють один одного і надають повнішу картину фінансового стану підприємства. Порівняння цих показників з іншими аналогічними показниками галузі чи галузями дозволяє здійснювати більш об'єктивну оцінку платоспроможності підприємства.

Коефіцієнт платоспроможності, також відомий як коефіцієнт ліквідності абсолютної, отримав свою назву через те, що він точно відображає здатність підприємства виплачувати зобов'язання свої реальними коштами грошовими, іншими словами - його платоспроможність.

Важливо відзначити, що в цьому контексті ключовим є правильний розподіл активів підприємства на групи. Наприклад, цінні папери, такі як акції збиткового або фінансово нестійкого підприємства, майже неможливо реалізувати, тому включення їх до групи A1 є нецільовим.

Щодо інших двох показників, вони відображають ліквідність потенційну, тобто здатність до оплати, і саме через це вони отримали назву коефіцієнтів ліквідності.

Усі ці показники оцінюються з використанням нормативних значень, які свідчать про те, що ліквідність та платоспроможність підприємства знаходяться в стані задовільному.

Нормативи показників ліквідності, платоспроможності наведено в табл. 1.1. Але норматив наведених показників може впливати ще і галузь, в якій функціонує підприємство.

Таблиця 1.1

Нормативи показників ліквідності, платоспроможності

Коефіцієнт	Нормативне значення
платоспроможності (абсолютної ліквідності)	0,2 – 0,25
швидкої ліквідності (проміжної, суворої)	0,7 – 0,8
покриття (загальної ліквідності)	2 – 2,5

Джерело: складено автором на основі [38]

Вважається, що якщо грошові резерви покривають 20% зобов'язань поточних (хоча ця цифра не має обґрунтування належного), то підприємство може здійснювати операції поточні (тобто в межах днів кількох). Зрозуміло, що ймовірність того, що всі кредитори вимагатимуть одразу оплати негайної, є малою ймовірною (за умови проведення прогнозованої та політики обережної). Важливо відзначити, що до платоспроможності показника (ліквідності абсолютної) слід ставитися з обережністю певною. Причина полягає в тому, що кошти грошові мають обороту найменші строки, які можуть бути виміряні годинами навіть, і, відповідно, баланс, як знімок миттєвий на початок і кінець року, не відображає стан справ реальний. Розумно у цьому випадку розглядати показники середні залишку коштів грошових протягом, скажімо, місяця одного (на початок і кінець року), що дозволить отримати обсяг реальний підприємству доступних ресурсів ліквідних.

Високі нормативи коефіцієнту швидкої ліквідності пояснюються природою дебіторської заборгованості, оскільки вона ніколи не повертається на підприємство. Особливо насущною є ця проблема в контексті України.

Розглянемо фактори, які можуть впливати на платоспроможність підприємства:

1. Ліквідність активів.

- керування запасами; завеликі запаси можуть звести на нуль переваги інших активів ліквідних;

- оборотність активів; підприємство повинно використовувати ефективно активи свої для генерації прибутку.

2) Структура капіталу.

- заборгованість; велика кількість боргів призвести може до збільшення зобов'язань фінансових;

- вартість кредиту; високі ставки відсоткові створювати можуть додатковий тиск фінансовий.

3) Прибутковість.

- прибутковість підприємства; здатність прибуток генерувати впливає на його здатність зобов'язання виконувати;

- рентабельність проектів; нерентабельні проекти створювати можуть труднощі у фінансуванні.

4) Управління кредитами.

- політика кредитування; правильне управління видачою кредитів і політики кредитні впливають на клієнтську спроможність розраховуватися вчасно.

5) Макроекономічні умови.

- економічна нестабільність; зміни в середовищі економічному можуть впливати на здатність підприємства отримувати доходи та зобов'язаннями управляти.

6) Управління готівкою.

- ефективне готівкою управління; недостатність готівки може призвести до труднощів у виконанні платежів.

7) Політичні та правові аспекти.

- політична стабільність; нестабільні умови політичні впливають на активність ділову та стійкість фінансову.

8) Керування ризиками.

- страхування; захист від ризиків різних, таких як ризик дефолту кредитного, може покращити платоспроможність.

Всі ці фактори взаємодіють і визначають загальний стан фінансів підприємства. Ефективне управління факторами сприяє покращенню платоспроможності.

Процес платоспроможності оцінювання с.-г. підприємства включає розгляд різних елементів, що визначають його стан фінансовий та здатність до зобов'язань виконання. Основні елементи цього процесу включають:

Фінансові звіти: Аналіз бухгалтерських звітів, таких як баланс, звіт про прибуток та звіт про готівкові потоки, для отримання інформації про активи, зобов'язання, прибуток та готівкові потоки підприємства.

- ліквідність; вивчення здатності підприємства виконувати свої зобов'язання фінансові, зокрема, рівень готівки та готівки еквівалентів;

- заборгованість та кредитоспроможність; аналіз заборгованості рівня перед кредиторами та здатності отримання кредитів нових;

- рентабельність; визначення виробництва ефективності та продукції продажу, що визначається прибутковістю підприємства.

- витрати та операційна ефективність; аналіз витрат загальних та їх співвідношення з виробництва обсягом, а також управління ефективності процесами операційними;

- товарна та ринкова позиція; вивчення частки ринкової, продукції конкурентоспроможності та можливостей розширення збуту;

- споживча та соціальна реакція; урахування відгуків споживачів на продукцію та вплив підприємства на розвиток соціальний;

- інноваційність та технологічний розвиток; оцінка здатності підприємства адаптуватися до нових технологій та інновацій для підвищення продуктивності.

Ці елементи разом дозволяють отримати погляд комплексний на платоспроможність с.-г. підприємства. Отже, використовуючи основні та за потреби додаткові показники, аналітик фінансовий може комплексно керувати платоспроможністю підприємства, відповідаючи на запитання користувачів, як зовнішніх, так і внутрішніх.

1.3. Платоспроможність як один із способів управління фінансами сільськогосподарського підприємства

Фінансова складова займає провідне місце серед функціональних елементів рівня безпеки економічної, оскільки фінанси виступають як основний та необхідний аспект у будь-якій системі економічній за умов господарювання ринкового. В той же час, життєздатність та стійкість підприємства з точки зору аспекту фінансового визначається аналізом його платоспроможності. Неадекватне управління на тлі динамічного розвитку відносин ринкових призводить до погіршення стану фінансового та загального функціонування підприємства. Особливість управління підприємствами сучасними полягає у тому, що вони працюють в умовах відсутності чітких пріоритетів промислової політики, низької адаптивності до нестабільних функціонування умов та мінливості орієнтирів суспільних і політичних та розвитку ринку: динамічного інноваційного. Це негативно впливає на безпеку економічну підприємства. В таких умовах діяльність успішна підприємства можлива завдяки забезпеченню відповідної платоспроможності, оскільки це характеристика важлива, яка дозволяє підприємству зберігати стан конкурентоспроможний, реагуючи на чинники зовнішні та внутрішні в актуальних умовах ринкових. Управління платоспроможністю в системі безпеки економічної підприємства стає центральним аспектом як в організаційному, так і в науковому вимірах.

Головне завдання системи управління безпекою економічною підприємства полягає в передбаченні та уникненні загроз можливих, що можуть призвести до стану кризового, а також в проведенні управління антикризового, спрямованого на виведення підприємства з стану кризового. Основні цілі включають мінімізацію загроз зовнішніх та внутрішніх стану економічному підприємства, зокрема його ресурсам: фінансовим, матеріальним, інформаційним та кадровим. Це досягається за допомогою комплексу розробленого заходів економіко-правового та організаційного

характеру. Важливо враховувати, що найбільший вплив на безпеку економічну підприємства мають первинні заходи: економіко-правові та організаційні, які створюють основу для безпеки системи, на відміну від вторинних заходів, таких як заходи технічні або фізичні [21, с. 44-50].

Отже, виникає необхідність в проведенні дослідження платоспроможністю управління, яке вважається однією з ключових характеристик системи складової фінансової безпеки економічної. Роль компоненти фінансової в загальній системі безпеки економічної підприємства визначається положеннями основними, такими як: діяльність фінансова є джерелом основним забезпечення ресурсного для реалізації стратегії економічної підприємства; операції, пов'язані з діяльністю фінансовою, мають характер сталий; діяльність фінансова відіграє роль ключову у забезпеченні стабілізації розвитку економічного підприємства в цілому; ризики фінансові є одними з небезпечних найбільш за своїми наслідками негативними. Відтак, формування системи безпеки економічної підприємства повинно базуватися на виділенні провідної ролі складової фінансової, оскільки саме ресурси фінансові визначають обсяги діяльності виробничо-господарської, конкурентоспроможність та незалежність підприємства, і, безперечно, обмежують функціонування інших компонентів.

Платоспроможність є зовнішнім показником стійкості фінансової підприємства, оскільки зниження цього показника підриває репутацію та викликає зацікавленість всіх учасників відносин ринкових, таких як інвестори, покупці продукції, банки та інші.

Управління платоспроможністю підприємства є завданням важливим для забезпечення його стійкості та ефективності в умовах конкуренції ринкової. Це допомагає підприємствам аналізувати та прогнозувати діяльність фінансову, а для інвесторів зовнішніх, зокрема банків, вона є ключовим інструментом для оцінки кредитоспроможності позичальників. Оцінювання виступає важливою функцією управління платоспроможністю, і методи його проведення визначаються залежно від конкретних цілей, на які

спрямовані його результати. Сутність другого показника, а саме поточної ефективно платоспроможності, полягає в здатності підприємства виплачувати свої регулярні поточні зобов'язання за рахунок засобів, які надходять протягом відповідного періоду. З точки зору ефективності платоспроможності цей показник може бути визначений через порівняння зростання потокового сальдо та обов'язкових відсоткових виплат протягом розглянутого періоду [19, с.34].

Розглядається складання балансу матричного як інструменту простого та надійного для управління платоспроможністю. Він відрізняється від традиційного балансу бухгалтерського своєю формою подання. У матриці статті пасиву розташовуються в графах в порядку зменшення терміновості, а статті активу - у рядках від найбільш до найменш ліквідних. Такий підхід дозволяє розібратися, які пасиви формують кожен актив, чи достатньо власних джерел фінансування, оборотних коштів і чи відбулися негативні зміни за минулий період. Для створення балансу матричного потрібно взаємо-порівнювати статті активу та пасиву. Капітал власний, як довгострокове фінансування джерело, забезпечує існування активів необоротних (основних засобів, нематеріальних активів та довгострокових вкладень фінансових), а також частини активів оборотних. Джерела короткострокові фінансування (позики, кредити, заборгованість кредиторська) повинні мати підтримку в активах ліквідних. Це відношення дозволяє визначити платоспроможність поточну підприємства, що є інформацією ключовою для рішень щодо придбання засобів основних за рахунок кредитів довгострокових. Динамічний баланс матричний - це та ж сама матриця, але в осередках вказуються зміни значень за кожній статтею протягом періоду звітного. Матричний баланс динамічний надає можливість виявити слабкі місця для більш детального аналізу і дозволяє зробити висновки щодо структурних змін в активах та пасивах.

При традиційному підході до оцінки платоспроможності виникає питання про здатність підприємства виплатити свої зобов'язання поточні

будь-якими засобами, навіть за ціною повної ліквідації активів оборотних. У той час як вчені пропонують оцінювати здатність підприємства зобов'язання виконувати без втрат на рівні економічному, що є конструктивнішим підходом з точки зору управління. Це відповідає завданню стратегічному розвитку підприємства і забезпеченню його стійкості економічної. Оскільки можливість розплати зобов'язань за рахунок вартості новоствореної можлива лише в тому випадку, якщо підприємство повністю зберігає активи необхідні для свого функціонування [29, с. 132-133].

Для узагальненої оцінки платоспроможності ефективною пропонується використовувати два показники: повна ефективна платоспроможність та поточна ефективна платоспроможність. Переваги даного методу оцінки платоспроможності включають в себе визначення оцінок на основі показників економічних, що впливають на реальний грошей потік, що дозволяє адекватно оцінити динаміку та стан поточний підприємства. Крім того, розкриваючи процес рівня формування платоспроможності підприємства, показники ефективною платоспроможності також розкривають механізм впливу управлінського на здатність підприємства відповідати за зобов'язання свої. Таким чином, управління ефективною платоспроможністю сприяє забезпеченню вищого рівня безпеки економічної. Відтак, підприємствам рекомендується вибирати актуальні, своєчасні та оптимальні стратегії управління ресурсами грошовими, які на перспективі довгостроковій гарантують платоспроможність та приносять прибуток.

Платоспроможність сільськогосподарського підприємства є ключовим аспектом управління фінансами. Це поняття вказує на здатність підприємства вчасно виплачувати зобов'язання свої, такі як кредити, заробітні плати, податки та інші витрати. Платоспроможність є показником стійкості фінансової та успішності підприємства.

До основних завдань, які відповідають за управління платоспроможністю підприємства відносяться:

1) Ефективне управління запасами. Оптимальне управління запасами дозволяє уникнути перебільшених витрат та забезпечити наявність необхідних ресурсів для виробництва.

2) Оптимізація кредитування. Важливо розуміти, які умови кредитування доступні, і використовувати їх ефективно для забезпечення сталої бази фінансової.

3) Правильне планування та бюджетування. Ретельне планування потреб фінансових, розробка бюджету та його відстеження допомагають уникнути несподіваних труднощів фінансових.

3) Ефективне управління оборотним капіталом. Забезпечення ефективного обігу коштів в середньостроковій та короткостроковій перспективі дозволяє знижувати ризики недоліків готівки.

4) Моніторинг та аналіз звітності фінансової. Регулярний аналіз показників фінансових підприємства допомагає вчасно виявляти проблеми та приймати рішення ефективно.

5) Диверсифікація ризиків. Різноманітність видів діяльності та ринків може зменшити вплив факторів зовнішніх на стан фінансовий підприємства.

6) Ефективне управління витратами. Контроль над витратами дозволяє забезпечити використання ефективного ресурсів і підтримує платоспроможність.

Узгоджене управління ліквідністю та платоспроможністю сприяє забезпеченню життєздатності підприємства та покращенню його стосунків з інвесторами та кредиторами. Загальною метою є забезпечення стійкості та гнучкості системи фінансової підприємства для того, щоб воно могло функціонувати ефективно навіть у економічних змінливих умовах. Управління платоспроможністю вимагає аналізу систематичного, планування стратегічного та діяльності оперативної для забезпечення стійкості фінансової та успішності с.-г. підприємства. Узгоджене управління ліквідністю та платоспроможністю сприяє забезпеченню життєздатності підприємства та покращенню його стосунків з інвесторами та кредиторами.

Висновки до розділу 1

1. В процесі дослідження генезису категорійного поняття «платоспроможність», удосконалено власне бачення терміну «платоспроможність», як здатністю вчасно та повністю виплачувати зобов'язання фінансові, такі як кредити, заробітні плати, податки та інші витрати. Це означає, що с.-г. підприємство може виконати зобов'язання фінансові в обумовлені терміни, не порушуючи своєї стійкості фінансів та ліквідності. Оцінка платоспроможності с.-г. підприємства включає аналіз його стану фінансового, прибутковості, ліквідності та здатності генерувати достатньо прибутку для покриття зобов'язань фінансових. Це важливо для забезпечення стійкості та ефективності функціонування с.-г. підприємства аграрного сектора.

2. В процесі надання характеристики показників платоспроможності встановлено, що показники допомагають оцінити різні аспекти ліквідності підприємства і визначити його стійкість фінансову. Їх слід розглядати в комплексі, оскільки вони доповнюють один одного і надають повнішу картину фінансового стану підприємства. Порівняння цих показників з іншими аналогічними показниками галузі чи галузями дозволяє здійснювати більш об'єктивну оцінку платоспроможності підприємства. Коефіцієнт платоспроможності, також відомий як коефіцієнт ліквідності абсолютної, отримав свою назву через те, що він точно відображає здатність підприємства виплачувати зобов'язання свої реальними коштами грошовими, іншими словами - його платоспроможність.

3. Доведено, що фінансова складова займає провідне місце серед функціональних елементів рівня безпеки економічної, оскільки фінанси виступають як основний та необхідний аспект у будь-якій системі економічній за умов господарювання ринкового. В той же час, життєздатність та стійкість підприємства з точки зору аспекту фінансового визначається аналізом його платоспроможності.

РОЗДІЛ 2. СУЧАСНИЙ СТАН ТА ЗАКОНОМІРНОСТІ ПЛАТОСПРОМОЖНОСТІ АВ ТОВ «АГРОЦЕНТР К»

2.1. АВ ТОВ «Агроцентр К» та його фінансово-організаційна характеристика

Аграрно-виробниче товариство з обмеженою відповідальністю "Агроцентр К" (далі - "Підприємство") є сучасною компанією, спеціалізованою на рослинництві, а до 2021 р. - тваринництві. "Підприємство" зареєстроване 27.03.2001р. зарекомендувало себе на ринку с.-г. продукції з позитивної сторони. Головним чинником, який впливає на діяльність "Підприємства" є наявність земельних ресурсів, які на протязі його функціонування постійно змінювались. На рис. 2.1 порівняльний аналіз наявних земельних ресурсів на початок проведеного нами дослідження та на кінець періоду (2018 р. та 2022 р.).

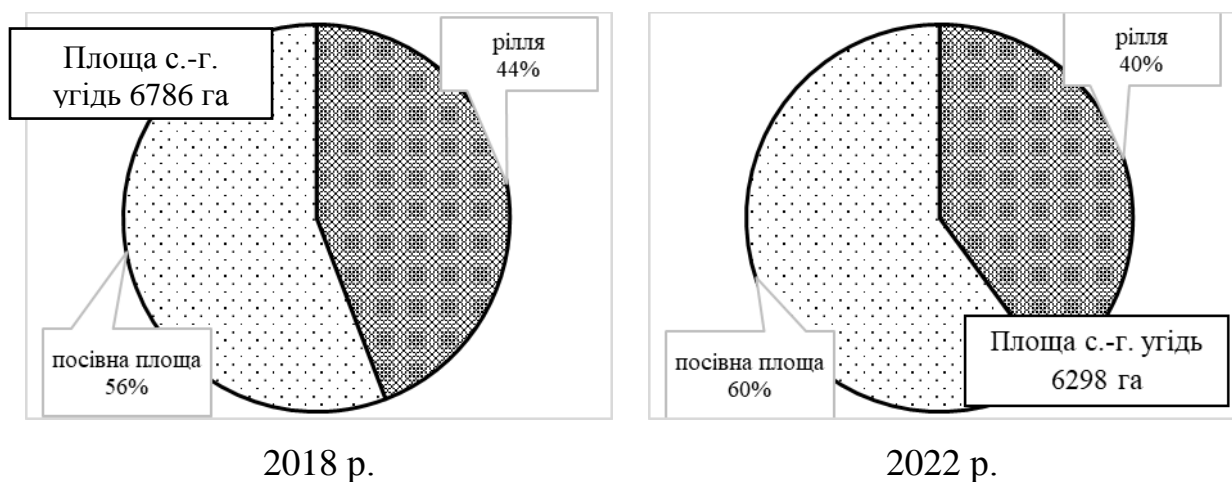

Рис. 2.1. Порівняльний аналіз наявних земельних ресурсів "АгроцентрК" в 2018 р. та 2022 р. Джерело: складено автором за [7]

Площа с.-г. угідь з 2018 р. по 2020 р. збільшувалась. Збільшення становило 23 в.п. Але вже з 2020 р. – знижується. Зниження в 2022 р. в порівнянні з 2020 р. становить 25 в.п. На нашу думку, у зв'язку зі

скороченням посівної площі, "Підприємство", щоб забезпечити свою прибутковість, вимушене збільшувати посівні площі. З іншого боку це дійсно дозволить "Підприємству" залишатися «на плаву», але, з другого боку, це може призвести до виснаження землі, що може в майбутньому негативно вплинути на родючість, а отже і на прибуток.

Найбільшу частку в структурі продукції "Підприємства" в 2018 р. займає рослинництво (52,54%). В рослинництві найбільшу частку займає соняшник та пшениця: 15,42% та 15,19% відповідно. В 2022 р., коли підприємство почало займатися лише рослинництвом, найбільша частка залишається за соняшником та пшеницею: 33,74% та 30,43% відповідно (рис. 2.2.).

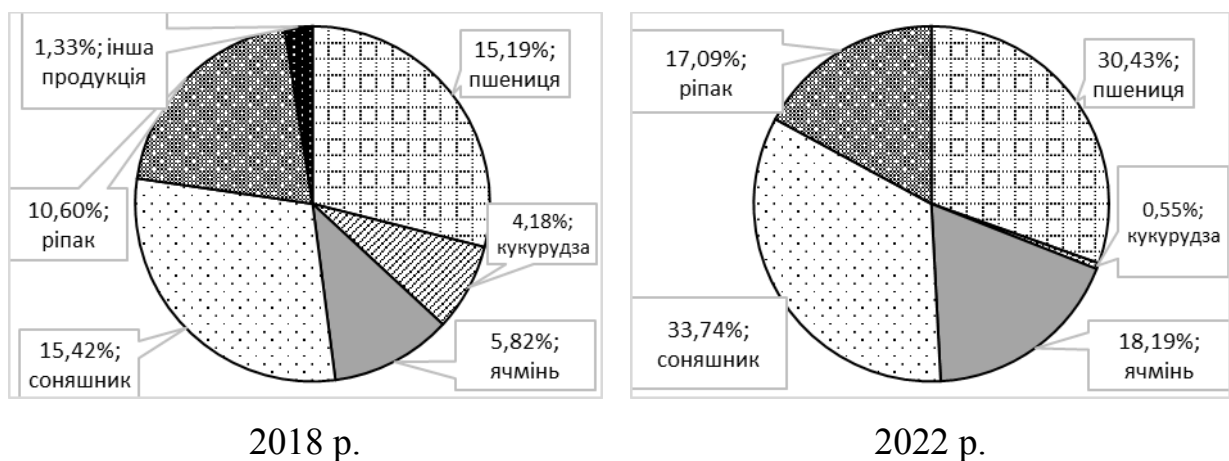

Рис. 2.2. Структура продукції рослинництва "АгроцентрК" в 2018 р. та 2022 р. Джерело: складено автором за [7]

Звісно, "Підприємство" має право самостійно обирати, що вирощувати і який вид продукції більше принесе йому доходу. У зв'язку з цим ми бачимо, що пріоритети створення с.-г. продукції в 2022 р. кардинально змінились. Так, вдвічі збільшилося вирощування пшениці та соняшника, або на 18,32 в.п. та 15,23 в.п. відповідно та ячменю і ріпака на 12,37 в.п. та 6,49 в.п. А от вирощування кукурудзи скоротилось на 3,63 в.п. На вибір аграріїв (з

врахуванням головної мети – отримання прибутку) впливають наступні чинники: попит на с.-г. продукцію, простота в вирощування, наявні хвороби та шкідники, собівартість продукції та ін.

На основі даних додатка А, табл. А.1, проаналізуємо основні засоби "Підприємства" (табл. 2.1).

Таблиця 2.1

Основні засоби "АгроцентрК", тис. грн., %

Показник	2018	2019	2020	2021	2022	темп приросту, %	темп зростання, тис. грн.
	тис. грн.					2022/2018	2022/2018
Середньорічна вартість основних фондів	144311	177474	196968	213588	232960	61,429	88649
Фондозабезпеченість	21,2669	24,5194	23,4732	33,5857	36,9901	73,933	15,7232
Фондоозброєність	4,4267	6,0571	6,6769	7,8525	9,1357	106,377	4,709
Фондовіддача	0,9779	0,7941	0,7388	0,8906	1,2868	31,588	0,3089
Фондомісткість	1,0226	1,2594	1,3536	1,1228	0,7772	-23,998	-0,2454
Рентабельність фондів	2,5916	1,9571	1,6559	1,8177	2,0300	-21,670	-0,5616

Джерело: складено автором за [7]

Основні засоби включають у себе будівлі, обладнання, транспортні засоби та інші матеріальні активи, які використовуються для виробництва товарів або надання послуг. Ефективне використання цих ресурсів позитивно впливає на конкурентоспроможність та прибутковість підприємства. Спостереження за виробничою продуктивністю дозволяє визначити, наскільки ефективно засоби основні використовуються для виробництва товарів або послуг. Високий рівень продуктивності може свідчити про ефективне використання ресурсів. Середньорічну вартість засобів основних визначаємо як середнє арифметичне між початковою та кінцевою вартістю засобів основних протягом року. На основі середньорічної вартості засобів основних, розраховали фондозабезпеченість, фондоозброєність, фондовіддачу, фондомісткість, рентабельність фондів. Всі ці перелічені показники повинні бути більше чим 0,5 і тоді ми будемо стверджувати, що на підприємстві стійка ситуація з засобами основними. Аналіз показав, що темп приросту в 2022 р. в порівнянні з 2018 р. по фондозабезпеченості становить

майже 74%, по фондоозброєності – 108,4%, по фондovіддачі – 31,59%, по фондомісткості – (-21,67%). Темп зростання в 2022 р. в порівнянні з 2018 р. по фондозабезпеченості становить 15,72 тис. грн., по фондоозброєності – 4,71 тис. грн., по фондovіддачі – 0,31 тис. грн., по фондомісткості – (-0,25 тис. грн.). Підприємство повинно вести систематичний моніторинг технічного стану засобів основних. Регулярне технічне обслуговування та запобіжні заходи можуть тривалий час забезпечувати ефективну роботу обладнання. Важливо оцінити, наскільки підприємство використовує свій капітал для придбання та утримання засобів основних. Ефективне фінансове управління може допомогти зменшити зайві витрати та оптимізувати використання ресурсів. Спрямованість використання засобів основних повинна відповідати стратегічним цілям підприємства. Планування інвестицій та розвитку має враховувати потреби у новому обладнанні та засобах для забезпечення майбутнього росту. Врахування витрат на утримання та ремонт засобів основних допомагає оцінити їхню загальну вартість в експлуатації. Ефективні стратегії управління обслуговуванням можуть значно знизити витрати на утримання. Визначення та відслідковування ключових показників ефективності дозволяє в реальному часі оцінювати роботу засобів основних та вчасно вносити корективи.

Рентабельність фондів знизилась з 2,59 в 2018 р. до 2,03 в 2022 р. Зниження становить 21,67%. Зниження рентабельності засобів основних підприємства вказує на те, що виручка чи прибуток, отримані в результаті використання цих активів, в порівнянні з їхньою вартістю або вартістю виробництва, стає меншою. Це може мати декілька причин і важливо аналізувати фактори, що впливають на рентабельність, для того щоб розуміти ситуацію та приймати відповідні рішення. Деякі можливі причини зниження рентабельності засобів основних включають:

1) Застаріле обладнання. Якщо підприємство використовує застаріле обладнання, яке вимагає більше ресурсів для утримання та експлуатації, це може негативно позначитися на рентабельності.

2) Недостатня виробнича продуктивність. Якщо виробництво не використовується на повну потужність або якщо існують проблеми з оптимізацією процесів, це може призвести до зниження ефективності використання засобів основних.

3) Збільшення витрат на обслуговування та ремонт. Підвищення витрат на утримання та ремонт обладнання може знижувати загальну рентабельність.

4) Неприятливі зміни в ринкових умовах. Зміни в ринкових умовах, такі як зниження цін на продукцію або підвищення вартості входів, можуть впливати на рентабельність засобів основних.

5) Невірне стратегічне планування. Неспрямованість інвестицій та стратегічне планування, яке не враховує ризики та можливості, також може призводити до зниження рентабельності.

6) Зміни в економічному середовищі. Глобальні або локальні економічні зміни можуть впливати на споживчий попит, ціни на ресурси та інші фактори, що впливають на рентабельність.

Зниження рентабельності засобів основних може бути сигналом для підприємства переглянути свою стратегію управління активами, модернізувати обладнання, оптимізувати процеси та знаходити інші шляхи покращення ефективності використання активів.

Показники оборотних засобів є важливим елементом фінансового аналізу та вказують на ефективність використання короткострокових активів у процесі виробництва та обігу капіталу. Показники оборотності включають коефіцієнти оборотності: запасів; заборгованості дебіторської; готової продукції та ін.

Ці показники важливі для розуміння того, наскільки швидко підприємство обертає свої активи і як воно ефективно використовує їх для генерації виручки. Збалансоване управління оборотними активами дозволяє підприємству мінімізувати затримки та максимізувати ефективність використання ресурсів.

На основі даних додатка А, табл. А.1, проаналізуємо оборотні засоби "Підприємства" (табл. 2.2).

Таблиця 2.2

Оборотні засоби "АгроцентрК", тис. грн., %

Коефіцієнти	2018	2019	2020	2021	2022	темп приросту, %	темп зростання, тис. грн.
	тис. грн.					2022/2018	2022/2018
оборотності запасів, (обороті)	2,1783	1,9795	2,4633	2,1294	2,0474	-6,0093	-0,1309
Період одного обороту запасів, (дні)	180,63	180,21	136,74	168,18	177,52	-1,7218	-3,1100
оборотності дебіторської заборгованості, (дні)	8,475	6,526	6,881	9,128	9,956	17,4749	1,4810
Період погашення дебіторської заборгованості (дні)	42,506	55,212	52,339	40,273	38,742	-8,8552	-3,7640
оборотності оборотних коштів	5,984	3,982	5,651	7,295	6,377	6,5675	0,3930
Період погашення кредиторської заборгованості (дні)	7,51	19,17	18,05	23,22	24,17	221,8375	16,6600

Джерело: складено автором за [7]

За період, який ми досліджуємо, активи оборотні збільшилися вдвічі з 276779 тис. грн. в 2018 р. до 421078 тис. грн. в 2022 р. Коефіцієнт запасів оборотності, за весь період, становив від 1,9795 в 2019 р. до 2,4633 в 2020 р. Норматив усіх коефіцієнтів більше 0,5. Високий коефіцієнт може вказувати на ефективне управління запасами та швидкий обіг товарів. Однак надто високі запаси можуть також свідчити про надмірність товарів на складі. Період одного обороту запасів в днях зменшився з 180,63 дні в 2018 р. до 177,52 дня в 2022 р.

Коефіцієнт оборотності заборгованості дебіторської, за весь період, становив від 6,526 днів в 2019 р. до 9,956 днів в 2022 р. Період погашення заборгованості дебіторської змінювався від 55,212 днів в 2019 р. до 38,742

дні в 2022 р. Високий коефіцієнт може вказувати на швидкий час стягнення коштів від клієнтів, що є позитивним. З іншого боку, низький коефіцієнт може вказувати на проблеми з врегулюванням заборгованості та затримки в оплаті.

Коефіцієнт оборотності коштів оборотних, за весь період, становив від 3,982 в 2019 р. до 7,295 в 2021 р. Високий коефіцієнт оборотності коштів оборотних вказує на те, що підприємство ефективно використовує свої короткострокові активи для генерації виручки.

Період погашення заборгованості кредиторської, за весь період, становив від 7,51 дня в 2018 р. до 24,17 дня в 2022 р. Період погашення заборгованості кредиторської — це часовий інтервал, за який підприємство сплачує свої зобов'язання перед постачальниками або кредиторами. Це показник оборотності коштів оборотних, який визначає, як швидко підприємство в змозі погасити заборгованість за закуплені товари чи отримані послуги. Чим менший період погашення заборгованості кредиторської, тим швидше підприємство в змозі погасити зобов'язання перед постачальниками. Довший період може свідчити про те, що підприємство використовує доступні умови відстроченого платежу, але в той же час, це може також вказувати на ризик проблем з ліквідністю, якщо платіжні зобов'язання не вдається вчасно виконати. Як бачимо, на "Підприємстві" є проблеми з погашенням заборгованості кредиторської.

Основні та оборотні засоби є важливими складовими активами підприємства і впливають на його платоспроможність. Платоспроможність визначається здатністю підприємства виконувати свої фінансові зобов'язання вчасно.

Управління засобами основними та оборотними є важливою складовою стратегії фінансового управління підприємства. Вірне балансування між цими активами допомагає забезпечити ефективну платоспроможність та стійкість фінансову. Тому, для більш повної картини по "Підприємству", проаналізуємо його стан фінансовий.

2.2. Фінансовий аналіз діяльності АВ ТОВ «Агроцентр К»

Фінансовий аналіз діяльності підприємства - це процес вивчення та оцінки аспектів фінансових та діяльності результатів підприємства для прийняття обґрунтованих рішень управлінських. Аналіз включає в себе розгляд звітності фінансової, показників розрахунків, результатів порівняння з періодами попередніми або конкурентами, а також інші оцінки методи стану фінансового та ефективності підприємства.

До основних цілей аналізу фінансової діяльності підприємства включають:

1) Оцінка стану фінансового. Аналіз звітів фінансових дозволяє визначити, наскільки стійка позиція фінансова підприємства, його платоспроможність та здатність виконувати свої зобов'язання фінансові.

2) Виявлення тенденцій та ризиків: Аналіз показників фінансових протягом періодів різних може допомогти виявити тенденції у розвитку підприємства та визначити ризики можливі.

3) Ефективність управління. Аналіз фінансових результатів дозволяє визначити ефективність управлінських рішень та стратегій, що використовуються на підприємстві.

4) Підготовка до рішень прийняття. Інформація, отримана в результаті аналізу фінансового, допомагає приймати рішення обґрунтовані стосовно управління фінансового, інвестицій, розвитку та планування стратегічного.

Важливо відзначити, що аналіз фінансовий повинен враховувати всі аспекти діяльності фінансової підприємства, включаючи ліквідність, рентабельність, платоспроможність та показники інші, які визначають його успішність і стійкість на ринку.

Тому проведемо аналіз фінансовий діяльності "Підприємству"

Оцінка показників основних діяльності фінансової підприємства зроблено на основі додатка А, таблиця А.1 та додатка Б, таблиця Б.1.

Перше, що ми розглянемо – показники стану майнового (табл. 2.3).

Таблиця 2.3

Показники стану майнового "Підприємства"

Коефіцієнти	2018	2019	2020	2021	2022	темп приросту, % 2022/2018
зносу засобів основних	0,221	0,232	0,231	0,214	0,214	-4,5455
оновлення засобів основних	0,232	0,184	0,174	0,282	0,261	13,0435
мобільності активів	1,724	1,752	1,681	1,663	1,691	-1,7442

Джерело: складено автором за [7]

Коефіцієнт зносу засобів основних був стабільним та коливався від 0,23 в 2019 р. та 2020 р. до 0,21 в 2021 р. та 2022 р. Він є показником, який використовується для визначення ступеня зносу або старіння засобів основних протягом їхнього корисного терміну та вказує на те, яку частину вартості слід враховувати як витрату в кожному звітному періоді. Знос може виникати внаслідок зносу фізичного, старіння технологічного або інших змін. Коефіцієнт зносу допомагає розподілити вартість засобу основного протягом його корисного терміну. Високий коефіцієнт вказує на те, що актив швидко втрачає свою вартість, тоді як низький – свідчить про те, що актив зберігає свою вартість протягом тривалого періоду. У більшості випадків, вартість засобу основного зменшується рівномірно протягом його корисного терміну, і коефіцієнт зносу використовується для цього розподілу.

Коефіцієнт оновлення засобів основних починаючи з 2018 р. до 2020 р. знижувався. Зниження склало 0,06, тобто з 0,23 в 2018 р. до 0,17 в 2020 р. Але вже в 2021 р. він становив 0,28, що на 0,11 пунктів вище ніж показник 2020 р. І в 2022 р. ми прослідковуємо незначне зниження показника на 0,02 п. Коефіцієнт оновлення вказує на те, наскільки ефективно "Підприємство" оновлює склад майновий. Високий оновлення коефіцієнт може свідчити про підхід активний до майнового управління складом і прагнення тримати обладнання та активи в стані актуальному. Низький коефіцієнт може вказувати на менш інтенсивну політику оновлення або може бути свідченням того, що "Підприємство" заощаджує на капітальних витратах.

Коефіцієнт активів мобільності змінювався від 1,66 в 2021 р. до 1,75 в 2019 р. то зростаючи, то знижуючись. В 2022 р. він становив 1,69, що менше за показник 2018 р. на 0,03. Даний показник є показником фінансовим, який визначає ефективність використання активів "Підприємством" для генерації доходів. Коефіцієнт вказує, скільки активів обігових "Підприємство" генерує за одиницю капіталу власного. Високий коефіцієнт може свідчити про те, що "Підприємство" ефективно використовує активи для генерації обігу та доходу. Низький коефіцієнт може вказувати на те, що "Підприємство" може мати проблеми з ефективним управлінням ресурсами або може потребувати покращення в оптимізації використання активів. Цей показник особливо корисний для порівняння продуктивності "Підприємства" у різних секторах та для визначення тенденцій у часі.

Наступним показником, який ми проаналізуємо, буде показник рентабельності. Результати дослідження відобразимо в табл. 2.4.

Таблиця 2.4

Аналіз показників рентабельності "Підприємства"

Показник	2018	2019	2020	2021	2022	темп приросту, % 2022/2018
Середній розмір майна	119425	125740	1344677	108858	137012	14,73
Середній розмір капіталу власного	286492	338353	338166	325760	374762,5	30,81
Середній розмір капіталу власного оборотного	3685	-7881	-6612	4556	11815	220,62
Середній розмір капіталу перманентного	97523	103325	108562	97765	104814	7,48
Середній розмір капіталу авансованого	94571	126745	168559	93812	104688	10,70
Середній розмір матеріальних активів оборотних	357	877	1245	10715	25259	6975,35
Середній розмір засобів основних	18647	35124	41458	3471	66168	254,85

Рентабельності показники відображають прибутковості ступінь "Підприємства" та його здатність прибуток генерувати від різних джерел. Ці показники є важливими для фінансового аналізу стійкості та ефективності діяльності. З табл. 2.4 ми бачимо, що середній розмір майна та капіталу власного зріс в 2022 р., порівняно з 2018 р., майже на 15% та 31% відповідно. А от середній розмір капіталу власного оборотного хоч і збільшився в 4 рази в 2022 р., але в 2019-2020 рр. відбувалося зниження на 4196 тис. грн. та 2927 тис. грн. в порівнянні з 2018 р. Розмір власного капіталу оборотного вказує на кількість коштів, які підприємство утримує у формі активів оборотних для забезпечення своєї діяльності поточної. Капітал включає в себе кошти, які призначені для покриття зобов'язань поточних протягом одного року. Коли розмір капіталу власного оборотного зростає, це може мати різні значення залежно від контексту. Тобто, якщо збільшуються запаси або продукція готова та одночасно зростає капітал власний оборотний, як на досліджуваному "Підприємстві", то це свідчить про розширення стратегічне або замовлення велике, що може призвести до збільшення діяльності виробничої. На зростання виробництва також вказує середній розмір матеріальних оборотних активів, який з 2018 р. до 2022 р. зріс більш як в 71 раз. Середній розмір капіталу перманентного та авансованого зросли в 2022 р. в порівнянні з 2018 р. на 7,48% та 10,7% відповідно. Розмір капіталу перманентного вказує на постійний обсяг коштів власних, які "Підприємство" утримує для діяльності фінансової та забезпечення стійкості. Цей термін використовується для визначення постійних або довгострокових джерел підприємства фінансування, таких як капітал власний та позики довгострокові. Розмір капіталу перманентного є важливим показником стійкості фінансової та стабільності довгострокової підприємства. Він вказує на те, які частини ресурсів фінансових є постійними та довгостроковими, що може бути важливим при прийнятті рішень фінансових та розробці розвитку стратегій. Зростання розміру капіталу перманентного, як у нашому випадку на "Підприємстві", свідчить про зростання стійкості та довгострокової

віддачі. Однак важливо збалансувати капіталу структуру так, щоб вона відповідала потребам "Підприємства" та його цілям стратегічним. Термін "капітал авансований" вказує на капіталу частину, яка передбачається для використання в інвестиційних або фінансових операціях, тобто кошти, які спрямовані на активів придбання, виробництва розширення, інвестування в нові проекти чи будь-яку іншу діяльність, спрямовану на дохід майбутній. Коли цей показник зростає, як у нашому випадку, то це є відображенням підходу стратегічного "Підприємства", спрямованого на збільшення інвестицій та діяльності розширення.

Наступним показником, який ми проаналізуємо, буде показник рентабельності. Результати дослідження відобразимо в табл. 2.5.

Таблиця 2.5

Показники фінансової стійкості "Підприємства"

Коефіцієнти	2018	2019	2020	2021	2022	темп приросту, % 2022/2018
економічної незалежності	0,658	0,721	0,841	0,822	0,741	12,614
концентрації позикового капіталу	0,192	0,202	0,214	0,225	0,309	60,938
фінансової залежності	1,105	1,211	1,224	1,317	1,409	27,511
фінансування	3,842	3,985	4,232	3,166	2,829	-26,366
заборгованості	0,199	0,207	0,211	0,374	0,439	120,603
забезпеченості запасів	1,642	1,717	1,833	2,354	2,091	27,345
забезпеченості товарів	0,594	0,576	0,453	0,421	0,408	-31,313
забезпеченості активів оборотних	0,841	0,844	0,857	0,869	0,903	7,372
реальної вартості засобів основних і запасів	0,311	0,321	0,344	0,321	0,354	13,826
маневреності	0,112	0,107	0,121	0,132	0,141	25,893
інвестування	2,054	2,2	2,5	2,3	2,1	2,240
маневреності капіталу власного оборотного	0,001	0,001	0,001	0,001	0,002	100,00
заборгованості короткострокової	0,742	0,803	0,914	0,721	0,762	2,695
фінансового левериджу	0,061	0,084	0,022	0,146	0,167	173,770
нагромадження амортизації	0,201	0,201	0,201	0,201	0,201	0,00
придатності засобів основних	0,124	0,133	0,141	0,155	0,172	38,710

Джерело: складено автором за [7]

Показники стійкості фінансової "Підприємства" вказують на його здатність витримувати труднощі фінансові і зберігати стійкий стан

фінансовий в перспективі тривалій. Ці показники допомагають оцінити, наскільки ефективно "Підприємство" використовує ресурси свої, як воно вирішує зобов'язання фінансові і які ризики можуть впливати на діяльність його. З табл. 2.5 ми бачимо, що за період 2018-2022 рр. майже всі розраховані коефіцієнти зросли. Так найбільше зросли коефіцієнти:

- фінансового левериджу – 173,77%, а це для нашого "Підприємства" і добре, і погано. Так як прибуток на "Підприємстві" зростає, це може бути гарним вісником, бо підприємство має можливість до зростання. З іншого боку це може призвести до залежності від кредиторів;

- заборгованості – 120,6%, а збільшення заборгованості може бути позитивним, якщо це використовується для інвестицій фінансування, бізнесу розширення або проведення розвитку проектів. Але, досліджуючи документи фінансові "Підприємства", ми не знайшли інформацію про підтвердження цього. Тому, зі зростанням заборгованості зазвичай збільшується ризик фінансовий, оскільки "Підприємство" повинно оплачувати відсотки та відповідати за повернення коштів позичених;

- концентрації позикового капіталу – 60,94%, збільшення обсягу капіталу позикового дозволить "Підприємству" отримувати більше коштів за більш низькі ставки відсоткові, що в свою чергу може знизити витрати на обслуговування боргу, але з концентрацією капіталу позикового зазвичай зростає рівень ризику фінансового, оскільки "Підприємство" може стати більш вразливим до змін ставок відсоткових або інших умов ринкових;

- фінансової залежності – 27,5%, збільшення показника може дати "Підприємству" можливість фінансувати стратегічні ініціативи та проекти, які вимагають інвестицій, але це також може збільшити ризик фінансовий, особливо якщо ставки відсоткові на кошти позичкові є високими.

Як бачимо зростання 4 перелічених показників можуть як позитивно, так і негативно впливати на стан фінансів "Підприємства". Для більшої наочності, зобразимо ці показники графічно (рис. 2.3).

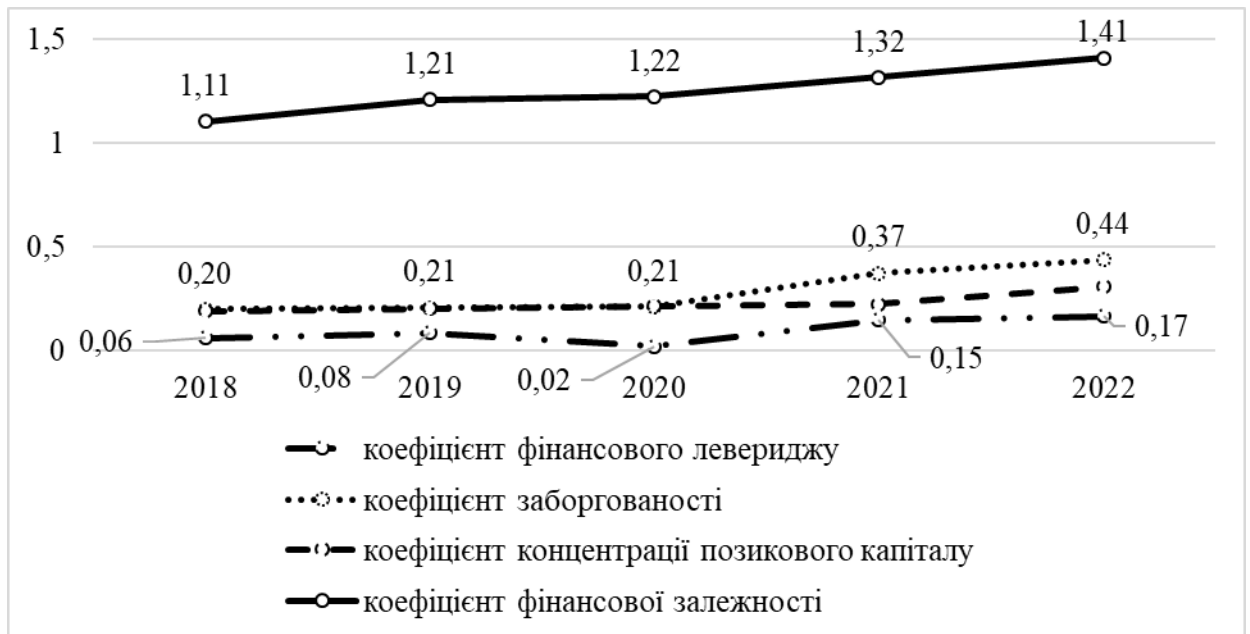

Рис. 2.3. Показники фінансової стійкості "Підприємства", які визначають залежність від коштів позикових, Джерело: [7]

Окрім зростаючих показників стійкості фінансів, є показники які зменшуються за період 2018 – 2022 рр. Так зменшились та/або залишились без змін, це коефіцієнти:

- фінансування – 26,4%, зниження показника може вказувати на можливість використання зовнішніх ресурсів для розвитку фінансування та бізнесу розширення "Підприємством", але в той же час це може призвести до втрати контролю над стратегією та управлінням;

- забезпеченості товарів – 31,3%, зниження показника може вказувати на швидше обертання товарів, що може бути позитивним, особливо в сферах, де товари мають короткий придатності термін, але з іншого боку це може бути результатом проблем з управлінням ланцюгом постачання, таким як погане запасів планування або проблеми з постачальниками.

- маневреності капіталу власного оборотного – залишився без змін і це може вказувати на стабільність прибутковості підприємства, що може бути сигналом позитивним для інвесторів та кредиторів, з іншого боку це може свідчити про відсутність адаптації "Підприємства" до змін.

2.3. Оцінка платоспроможності АВ ТОВ «Агроцентр К»

Як ми вже з'ясували в 1 розділі роботи, платоспроможність "Підприємства" визначається його здатністю виконувати зобов'язання фінансові та врегулювати зобов'язання перед кредиторами та іншими стейкхолдерами. Серед основних показників, які можуть впливати на платоспроможність було названо показники: ліквідності (абсолютний), покриття (проміжний, загальний), платоспроможності та ін.

Розглянемо показники ліквідності "Підприємства" (табл. 2.5).

Таблиця 2.5

Показники ліквідності "Підприємства"

Коефіцієнти	2018	2019	2020	2021	2022	темп приросту, % 2022/2018
абсолютної ліквідності	0,005	0,006	0,007	0,007	0,004	-20,00
термінової ліквідності	1,055	1,114	1,247	1,852	1,235	17,062
загальної ліквідності	3,422	3,482	3,641	3,866	3,419	-0,088
ліквідності запасів	2,304	2,806	3,315	2,244	2,931	27,214
ліквідності коштів в розрахунках	1,109	1,237	1,254	1,861	1,230	10,911
Співвідношення короткострокової дебіторської та кредиторської	0,433	0,504	0,677	0,416	0,761	75,751
мобільності активів	0,768	0,809	0,834	0,879	0,968	26,042
співвідношення активів	1,679	1,736	1,857	1,725	1,715	2,144

Джерело: складено автором за [7]

Показники ліквідності є ключовими показниками фінансовими, які відображають здатність підприємства виплачувати зобов'язання та витрати операційні за допомогою різних активів видів, які можна швидко конвертувати в готівку чи готівки еквіваленти. Серед показників аналізованих є такі, що зростають, а є такі, що знижуються. Зростання коефіцієнтів становить:

- співвідношення короткострокової дебіторської та кредиторської – 75,75%, вказує на розмір відносний боргу короткострокового, який "Підприємство" має взяти від своїх клієнтів та боргу розміру, який "Підприємство" повинно сплатити своїм постачальникам. Якщо відношення менше одиниці, як у нашому випадку, це вказує на те, що "Підприємство" має менше заборгованостей короткострокових від клієнтів, ніж зобов'язань перед постачальниками. Це позитивний сигнал, оскільки "Підприємство" має здатність швидко зобов'язання сплатити перед постачальниками з отриманих коштів від клієнтів. І як, бачимо, цей показник зростає, що є позитивним моментом;

- ліквідність запасів – 27,21%, вказує на здатність "Підприємства" швидко перетворювати запаси в готівку або готівки еквіваленти. Високий рівень запасів ліквідності - позитивний сигнал, що допомагає забезпечити платоспроможність;

- мобільність активів – 26,04%, дозволяє оцінити, наскільки кожна активів гривня призводить до виручки від продажу. Високий показник свідчить про те, що "Підприємство" успішно використовує активи для генерації виручки.

- термінової ліквідності – 17,06%, вимірює здатність "Підприємства" виплатити зобов'язання найбільш термінові, включаючи борги короткострокові, за допомогою його активів найбільш ліквідних, таких як готівка, еквіваленти готівки. У нашому випадку, показник більше одиниці, що відповідає нормативу, це вказує на те, що "Підприємство" має достатньо активів ліквідних для виплати своїх зобов'язань найбільш термінових.

- ліквідності коштів в розрахунках – 10,91%, фокусується на активів формах найбільш ліквідних, які можна швидко в готівку конвертувати. Його зростання свідчить про те, що "Підприємство" може активно готівку накопичувати з метою створення запасу фінансового для вирішення обставин непередбачених чи труднощів економічних.

Зниження коефіцієнтів становить:

- абсолютної ліквідності – 20%. Він є показником фінансовим, який визначає здатність "Підприємства" виплатити свої поточні зобов'язання за допомогою найбільш активів ліквідних, таких як готівка, готівки еквіваленти. Зниження показника може вказувати на ризик неможливості "Підприємства" виконати свої зобов'язання фінансові у разі необхідності. У таких випадках необхідно увагу приділити управлінню коштами оборотними та ефективності управління показником для покращення стійкості фінансової.

- загальної ліквідності – 0,09%, він відображає здатність "Підприємства" виплатити зобов'язання короткострокові за допомогою активів ліквідних, включаючи як поточні, так і менш активи ліквідні. Зниження показника, як у нашому випадку, вказує на ризик недостатньої ліквідності, що може створити труднощі у виплаті вчасно зобов'язань.

Для більш наочного розгляду, представимо графічно показники ліквідності (рис. 2.4).

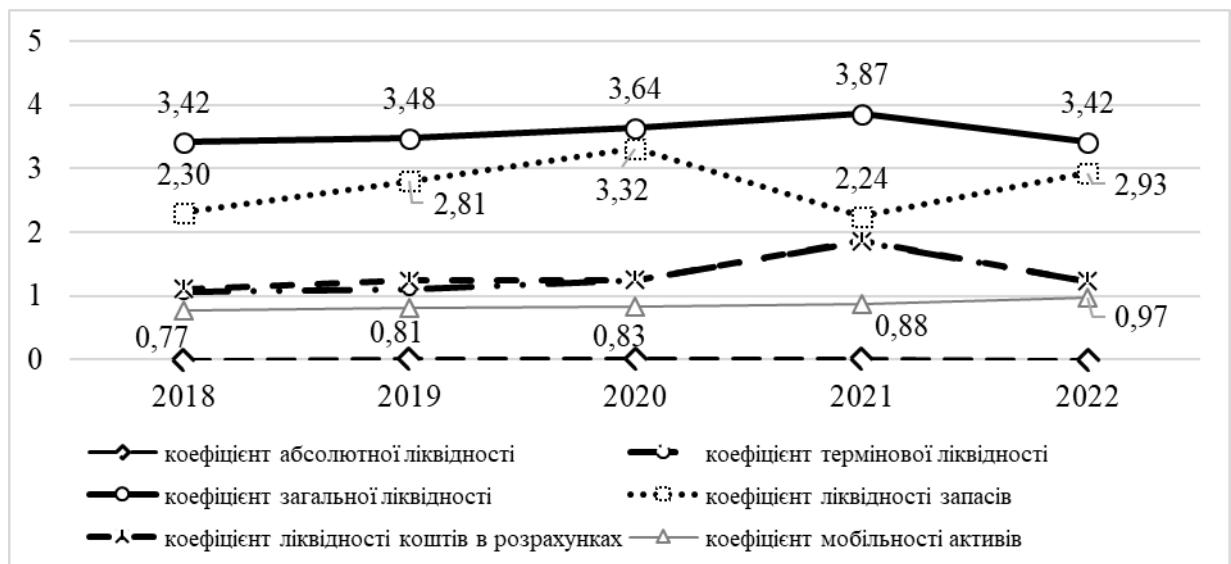

Рис. 2.4. Аналіз показників ліквідності "Підприємства",

Джерело: [7]

Платоспроможність підприємства визначається його здатністю виконувати зобов'язання фінансові перед кредиторами та забезпечувати стійку стабільність фінансову. Існує кілька основних показників, за якими

можна оцінити підприємства платоспроможність і які дозволяють аналізувати стан фінансовий підприємства. Важливо враховувати, що платоспроможність може змінюватися з часом, тому регулярний моніторинг цих показників є важливою частиною управління фінансового. На основі додатків А, табл. А.1, Б, таблиця Б.1 представимо базові дані, які потрібні для аналізу платоспроможності "Підприємства" (табл. 2.6).

Таблиця 2.6

Показники платоспроможності "Підприємства" (базові дані)

Форма; код рядка	2018	2019	2020	2021	2022	темп зростання % 2022/2018	темп приросту, % 2022/2018
Ф.№ 1 р.1125	56418	62591	51264	20364	13143	-43275	-76,7042
Ф.№ 1 р.1130	16132	18144	9916	18660	29415	13283	82,3394
Ф.№ 1 р.1135	1332	-	-	4938	11824	10492	787,6877
Ф.№ 1 р.1155	21715	22983	30152	22344	16660	-5055	-23,2788
Ф.№ 1 р.1615	26322	33508	26258	33304	60930	34608	131,4794
Ф.№ 1 р.1620	1205	8502	4113	1535	1824	619	51,3693
Ф.№ 1 р.1625	797	760	846	984	1217	420	52,6976
Ф.№ 1 р.1630	2836	2738	2888	3578	4372	1536	54,1608
Ф.№ 1 р.1635	4	1469	2363	1171	17	13	325,0000
Ф.№ 1 р.1640	-	-	991	-	-		

Джерело: складено автором за [7]

Взагалі, для аналізу показників використовується більше даних, близько 20 кодів з форми № 1. У нас же в табл. 2.6 наведено лише 10. Це пов'язано з специфікою діяльності "Підприємства". За останні 5 років, які ми досліджуємо, на "Підприємстві" не всі рядки форми № 1 заповнені. Але і тих даних, що є буде достатньо щоб мати уявлення про стан з платоспроможністю на "Підприємстві". Взагалі, при розрахунку коефіцієнта платоспроможності, використовується наступна формула (2.1):

$$K_{\text{платоспроможності}} = \frac{\text{Ф.№1, ряди}(1120 + 1125 + 1130 + 1135 + 1140 + 1145 + 1155)}{\text{Ф.№1, ряди}(1605 + 1615 + 1620 + 1630 + 1635 + 1640 + 1645 + 1650)} \quad (2.1)$$

Розрахунок платоспроможності по рокам наведемо в табл. 2.7.

Таблиця 2.7

Розрахунок платоспроможності з 2018 р. по 2022 р.

коефіцієнт	2018	2019	2020	2021	2022	темп зростання % 2022/2018	темп приросту, % 2022/2018
платоспроможності	3,0675	2,2078	2,4382	1,6343	1,0392	-2,0283	-66,1217

Зобразимо коефіцієнт платоспроможності графічно (2.5).

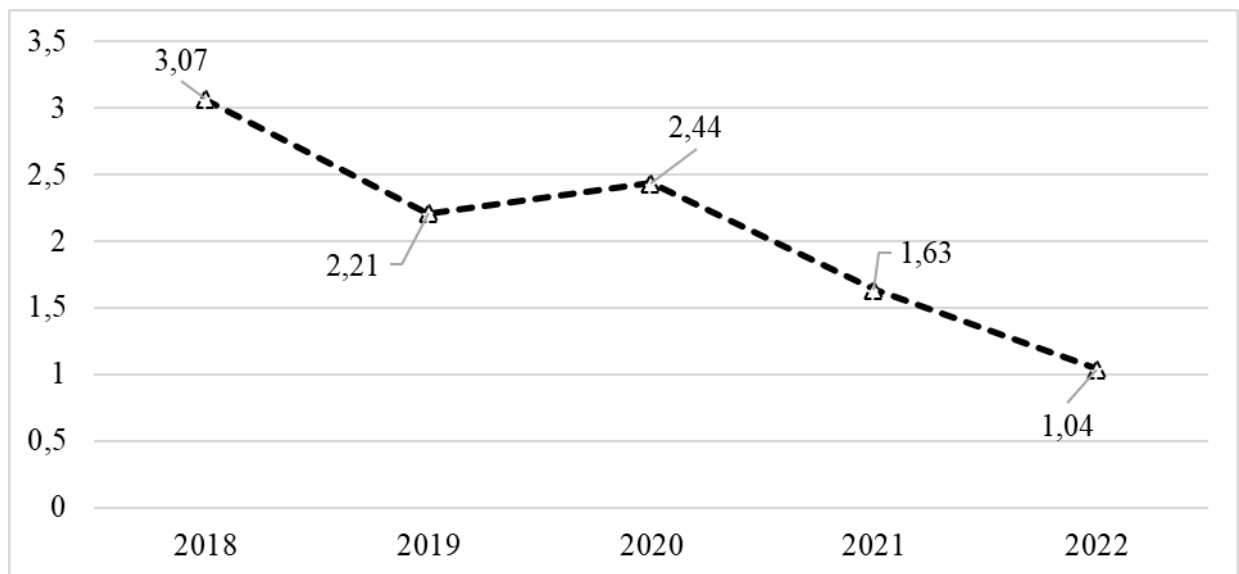

Рис. 2.5. Коефіцієнт платоспроможності "Підприємства" за 2018-2022 рр.
Джерело: складено автором за [7]

Коефіцієнт платоспроможності є мірою здатності "Підприємства" виплатити свої зобов'язання короткострокові з наявних активів оборотних. Нормативне значення цього показника знаходиться діапазоні від 1,5 до 2,5. Вищий коефіцієнт вказує на те, що підприємство має більше активів ліквідних, ніж зобов'язань короткострокових, що може свідчити про його здатність зобов'язання виплатити. Якщо коефіцієнт знижується, як в нашому випадку – з 3,07 в 2018 р. він знизився до 1,04 в 2022 р., то це вказує на кілька можливих сценаріїв:

- зменшення активів ліквідних; якщо "Підприємство" втрачає активи ліквідні (наприклад, готівку, еквіваленти готівки, акції, які можна швидко конвертувати в готівку), то це може призвести до зниження коефіцієнта;

- зростання зобов'язань короткострокових; якщо "Підприємство" бере на себе більше зобов'язань короткострокових, не збільшуючи відповідно активи ліквідні, це також може призвести до зниження коефіцієнта;

- неефективне управління оборотним капіталом; зниження коефіцієнта може також відображати неефективне управління капіталом оборотним, включаючи заборгованість дебіторську, кредиторську, запаси;

- фінансові труднощі; зниження коефіцієнта може вказувати на труднощі фінансові, такі як готівки недостатність для виплати зобов'язань або високий рівень зобов'язань в порівнянні з активами.

Для більш повної картини стосовно платоспроможності "Підприємства", розглянемо структуру його зобов'язань поточних, яку розрахуємо на основі додатка А, табл. А.1 та відобразимо отримані розрахунки в табл. 2.7.

Таблиця 2.7

Структура зобов'язань поточних "Підприємства" за 2018-2022 рр.

Коефіцієнти	2018	2019	2020	2021	2022	темп приросту, % 2022/2018
Короткострокові кредити банків	46,713	43,402	61,07	63,256	35,971	-22,996
Поточна кредиторська заборгованість за:	38,595	44,783	28,815	20,529	51,4	33,178
товари, роботи, послуги	32,603	32,974	22,184	17,352	45,825	40,558
розрахунками з бюджетом	1,492	8,367	3,475	0,800	1,372	-8,086
розрахунками зі страхування	0,987	0,748	0,715	0,513	0,915	-7,280
розрахунками з оплати праці	3,513	2,694	2,441	1,864	3,288	-6,391
Поточна кредиторська заборгованість за одержаними авансами	0,005	1,446	1,996	0,61	0,013	158,067
Поточна кредиторська заборгованість за розрахунками з учасниками	-	-	0,837	-	-	
Інші поточні зобов'язання	14,687	10,369	7,282	15,605	12,616	-14,105
Усього зобов'язань поточних	100,00	100,00	100,00	100,00	100,00	0,000

Джерело: складено автором за [7]

Аналіз структури зобов'язань поточних "Підприємства" за 2018-2022 рр. довів, що кредити короткострокові знизились майже на 23%, з 46,7% в 2018 р. до 35,97% в 2022 р. Також, за цей же період, відбулося збільшення по заборгованості кредиторській за: розрахунками з бюджетом – на 8,1%; розрахунками зі страхування – на 7,3%; розрахунками з праці оплати – на 6,39% та інші зобов'язання поточні – 14,1%.

А от частки поточної заборгованості кредиторської за авансами одержаними та за товари; роботи; послуги з 2018 р. по 2022 р. зросли на 158% та 40,56% відповідно.

Для наочності, покажемо структуру зобов'язань поточних графічно (рис. 2.6).

Рис. 2.6. Структура зобов'язань поточних "Підприємства" в 2018р. та 2022 р., Джерело: складено автором за [7]

Як бачимо з рис. 2.6, в 2018 р. в загальній структурі зобов'язань поточних займали кредити банківські короткострокові – 46,71%. На другому місці – заборгованість поточна кредиторська – 38,6%. В 2022 р. структура «віддзеркалилась»: на першому місці заборгованість поточна кредиторська – 51,4%; на другому місці – кредити банківські короткострокові – 35,97%.

Всі розглянуті показники слід розглядати в комплексі, оскільки вони доповнюють один одного і надають повнішу картину стану фінансового "Підприємства".

Висновки до розділу 2

Розгляд в 2 розділі роботи сучасного стану та закономірностей платоспроможності АВ ТОВ «Агроцентр К» дозволив здійснити такі висновки:

1. "Підприємство" працює на ринку с.-г. продукції з 2001 р. та зарекомендувало себе з сторони позитивної. Площа с.-г. угідь з 2018 р. по 2020 р. збільшувалась. Збільшення становило 23 в.п. Але вже з 2020 р. – знижується. Зниження в 2022 р. в порівнянні з 2020 р. становить 25 в.п. Найбільшу частку в структурі продукції "Підприємства" в 2018 р. займає рослинництво (52,54%). В рослинництві найбільшу частку займає соняшник та пшениця: 15,42% та 15,19% відповідно. В 2022 р., коли підприємство почало займатися лише рослинництвом, найбільша частка залишається за соняшником та пшеницею: 33,74% та 30,43% відповідно. Аналіз показав, що темп приросту в 2022 р. в порівнянні з 2018 р. по фондозабезпеченості становить майже 74%, по фондоозброєності – 108,4%, по фондовіддачі – 31,59%, по фондомісткості – (-21,67%). Темп зростання в 2022 р. в порівнянні з 2018 р. по фондозабезпеченості становить 15,72 тис. грн., по фондоозброєності – 4,71 тис. грн., по фондовіддачі – 0,31 тис. грн., по фондомісткості – (-0,25 тис. грн.). Рентабельність фондів знизилась з 2,59 в 2018 р. до 2,03 в 2022 р. Зниження становить 21,67%. Зниження рентабельності засобів основних підприємства вказує на те, що виручка чи прибуток, отримані в результаті використання цих активів, в порівнянні з їхньою вартістю або вартістю виробництва, стає меншою.

2. Коефіцієнт зносу засобів основних був стабільним та коливався від 0,23 в 2019 р. та 2020 р. до 0,21 в 2021 р. та 2022 р. Коефіцієнт оновлення засобів основних починаючи з 2018 р. до 2020 р. знижувався. Зниження склало 0,06, тобто з 0,23 в 2018 р. до 0,17 в 2020 р. Але вже в 2021 р. він становив 0,28, що на 0,11 пунктів вище ніж показник 2020 р. І в 2022 р. ми прослідковуємо незначне зниження показника на 0,02 п. Коефіцієнт активів

мобільності змінювався від 1,66 в 2021 р. до 1,75 в 2019 р. то зростаючи, то знижуючись. В 2022 р. він становив 1,69, що менше за показник 2018 р. на 0,03. Показники стійкості фінансової "Підприємства" вказують на його здатність витримувати труднощі фінансові і зберігати стійкий стан фінансовий в перспективі тривалій, за період 2018-2022 рр. майже всі розраховані коефіцієнти зросли.

3. Показники ліквідності є ключовими показниками фінансовими, які відображають здатність підприємства виплачувати зобов'язання та витрати операційні за допомогою різних активів видів, які можна швидко конвертувати в готівку чи готівки еквіваленти. Серед показників аналізованих є такі, що зростають, а є такі, що знижуються. Коефіцієнт платоспроможності є мірою здатності "Підприємства" виплатити свої зобов'язання короткострокові з наявних активів оборотних та з 3,07 в 2018 р. він знизився до 1,04 в 2022 р., то це вказує на кілька можливих сценаріїв: зменшення активів ліквідних; зростання зобов'язань короткострокових; неефективне управління оборотним капіталом; фінансовими труднощами. Аналіз структури зобов'язань поточних "Підприємства" за 2018-2022 рр. довів, що кредити короткострокові знизились майже на 23%, з 46,7% в 2018 р. до 35,97% в 2022 р. Також, за цей же період, відбулося збільшення по заборгованості кредиторській за: розрахунками з бюджетом – на 8,1%; розрахунками зі страхування – на 7,3%; розрахунками з праці оплати – на 6,39% та інші зобов'язання поточні – 14,1%. А от частки поточної заборгованості кредиторської за авансами одержаними та за товари; роботи; послуги з 2018 р. по 2022 р. зросли на 158% та 40,56% відповідно. В загальній структурі зобов'язань поточних займали кредити банківські короткострокові – 46,71%. На другому місці – заборгованість поточна кредиторська – 38,6%. В 2022 р. структура «віддзеркалилась»: на першому місці заборгованість поточна кредиторська – 51,4%; на другому місці – кредити банківські короткострокові – 35,97%.

РОЗДІЛ 3. СПОСОБИ ТА МЕХАНІЗМ ПІДВИЩЕННЯ УПРАВЛІННЯ ПЛАТОСПРОМОЖНІСТЮ СІЛЬСЬКОГОСПОДАРСЬКОГО ПІДПРИЄМСТВА

3.1. Напрями підвищення платоспроможності підприємств АПК

У нинішніх умовах, оскільки існує повномасштабне російське вторгнення в Україну, пандемія, функціонування підприємств вітчизняних стає значно складнішим через тривалу кризу неплатежів, зростання заборгованості, гостру нестачу ресурсів фінансових та затримки у платежах з боку бізнес-партнерів. В такому контексті особливо важливими стають системи управління станом фінансовим підприємств загалом та в окремих галузях зокрема. Управління платоспроможністю визнається однією з ключових складових сучасного підходу до управління фінансами. Усі господарюючі суб'єкти здійснюють діяльність, що супроводжується потоком коштів грошових. Ефективне управління цим рухом грошей дозволяє забезпечити підприємство всіма ресурсами необхідними і вчасно проводити розрахунки з контрагентами, що гарантує його стійкість фінансову.

Платоспроможність є однією з вирішальних установ функціонування успішного підприємства та його відтворення розширеного. В умовах економіки ринкової висуваються вимоги високі до показників платоспроможності, оскільки саме підприємство відповідальність несе за можливі наслідки негативні своєї діяльності. Для забезпечення платоспроможності підприємства в умовах сучасної боротьби конкурентної важливо модифікувати постійно систему управління фінансового його аспектами ключовими діяльності виробничо-господарської, залучати інвестиції, підвищувати рівень стійкості фінансової та конкурентоспроможності. Проведення аналізу платоспроможності дозволяє безпеку підприємства оцінити, визначити рівень коштів оборотних для структурних підрозділів та визначити ступінь ризиків фінансових.

Неплатоспроможність підприємства, якщо воно не може вчасно виконати зобов'язання свої, може призвести до його ліквідації та припинення діяльності господарської.

Нераціональне використання ресурсів фінансових підприємства може вести до стійкості низької фінансової та, відповідно, до порушень можливих у постачанні ресурсів виробничих необхідних, а це, у свою чергу, впливає на реалізацію продукції виробленої. Також може виникнути ситуація, коли не вдається досягти запланованого прибутку рівня від діяльності операційної, що може призвести до зростання ставок відсоткових за позики банківські та нарахування санкцій економічних до підприємства. Погіршення платоспроможності підприємства може також викликатися значними обсягами безнадійних заборгованостей дебіторських, наявністю засобів основних та довгостроковими неприбутковими інвестиціями в активів структурі.

Кожне підприємство старається досягти стабільності свого становища фінансового, створюючи достатню кількість ресурсів грошових. Це є гарантією розрахунків вчасних з постачальниками, бюджетом та іншими структурами фінансовими, сприяючи подальшому розвитку підприємства: економічному та соціальному.

Забезпечення платоспроможності довгострокової підприємства здійснюється через використання планування фінансового, яке визначає показники ключові, коефіцієнти та темпи відтворення розширеного і є основним інструментом досягнення цілей стратегічних підприємства. Фактори, такі як невиконання плану виробничого, недотримання доходів плану, відсутність самофінансування джерел, високі ставки податкові та надмірні сировини запаси та продукції готової, становлять основні причини неплатоспроможності підприємства.

З метою окреслення шляхів підвищення платоспроможності, проведемо SWOT-аналіз, який є стратегічним інструментом для оцінки внутрішніх

сильних та слабких сторін підприємства, а також зовнішніх можливостей та загроз діяльності с.-г. підприємства (рис. 3.1).

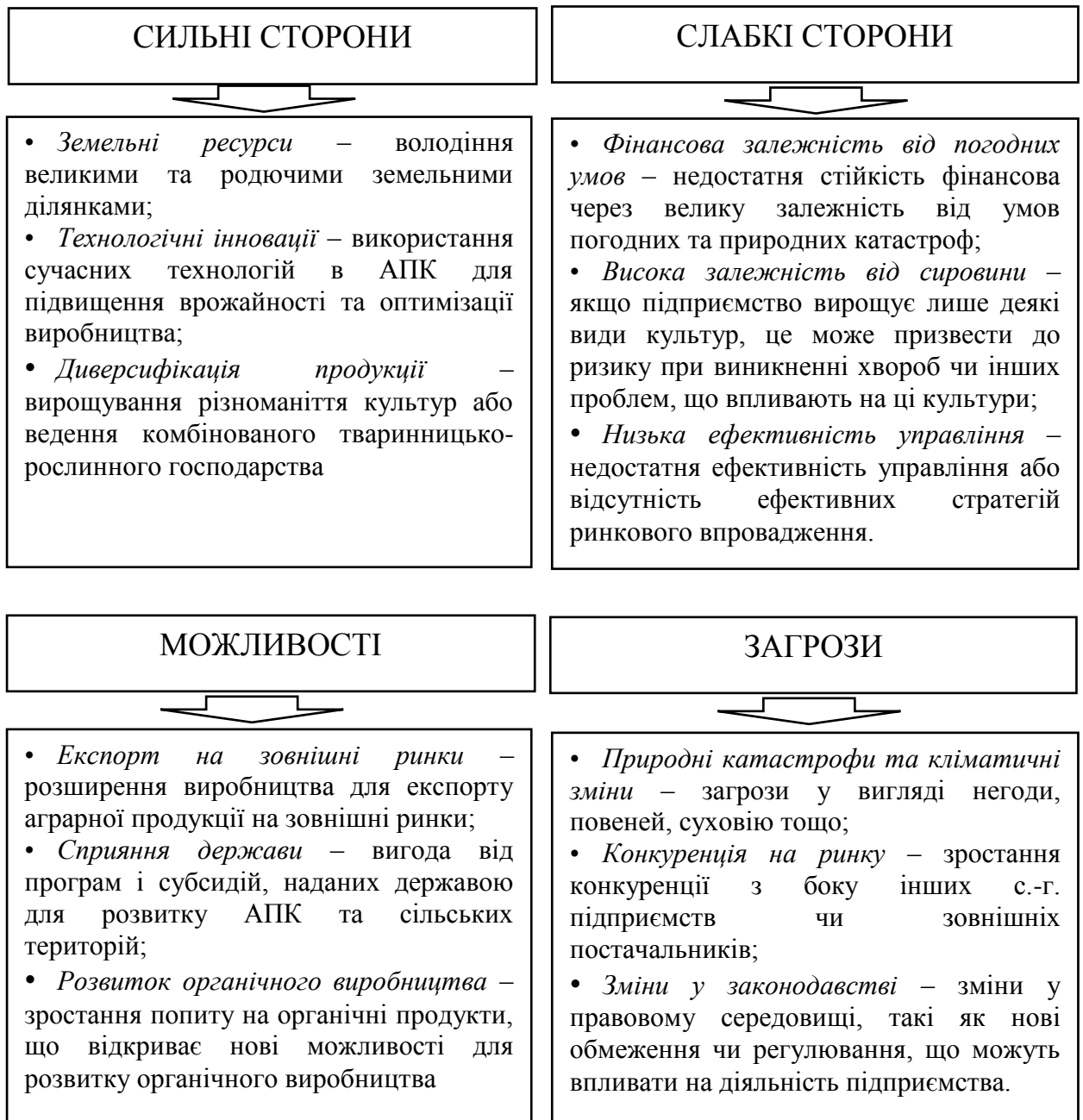

Рис. 3.1. SWOT-аналіз факторів впливу на платоспроможність с.-г. підприємства. Джерело: складено автором за [27].

SWOT-аналіз дозволяє с.-г. підприємству зрозуміти свої можливості поточні та виклики, а також стратегії розробити для покращення конкурентоспроможності своєї та стійкості на ринку.

Підвищення платоспроможності підприємства включає в себе подолання нестабільності фінансової та підвищення його конкурентоспроможності. Для досягнення стійкості фінансової необхідно застосовувати заходів комплекс, спрямованих як на зменшення зобов'язань фінансових, так і на збільшення активів грошових, які покривають ці зобов'язання. Зменшення зобов'язань фінансових може бути досягнуто шляхом зменшення витрат постійних, оптимізації витрат умовно-змінних та розширення заборгованості кредиторської за операціями товарними. Збільшення активів грошових може бути здійснене шляхом прискорення обороту заборгованості дебіторської, удосконалення інвентаризації та зменшення розміру страхування, гарантій та сезонних запасів для забезпечення стійкості під час кризи фінансової. Крім того, успішність підприємства визначається його ефективністю у реагуванні на впливи зовнішні.

Особливості функціонування аграрного сектору пов'язані із нерівномірним рухом коштів протягом року, що часто призводить до труднощів фінансових для с.-г. підприємств. Важливо відзначити, що платоспроможність залежить від широкого спектру факторів. По-перше, це умови економічні країни; по-друге, контрагентів та конкурентів дії; по-третє, якість менеджменту фінансового на підприємстві. Виявлення та усунення впливу негативного останніх допоможе уникнути труднощів фінансових. Підвищення платоспроможності підприємства включає напрями:

- ефективне управління потоками грошовими шляхом їх збалансування та синхронізації у часі;
- застосування політики ефективної управління заборгованістю;
- оптимізація співвідношення між активами ліквідності різних рівнів;
- врахування фактору часового при формуванні обсягів позик довгострокових та короткострокових;
- встановлення оптимального розміру капіталу власного тощо.

Для забезпечення ефективної системи управлінської будь-якого об'єкту необхідний чітко механізм сформований. Ми розглядаємо механізм управління платоспроможністю як цілеспрямовану діяльність керівництва з метою забезпечення його платоспроможності коротко- та довгострокової, оптимізації навантаження боргового та підвищення ефективності коштів використання, отриманих в результаті діяльності операційної підприємства, а також виникнення зобов'язань боргових. Розглянемо етапи удосконалення управління платоспроможністю підприємства (рис. 3.2).

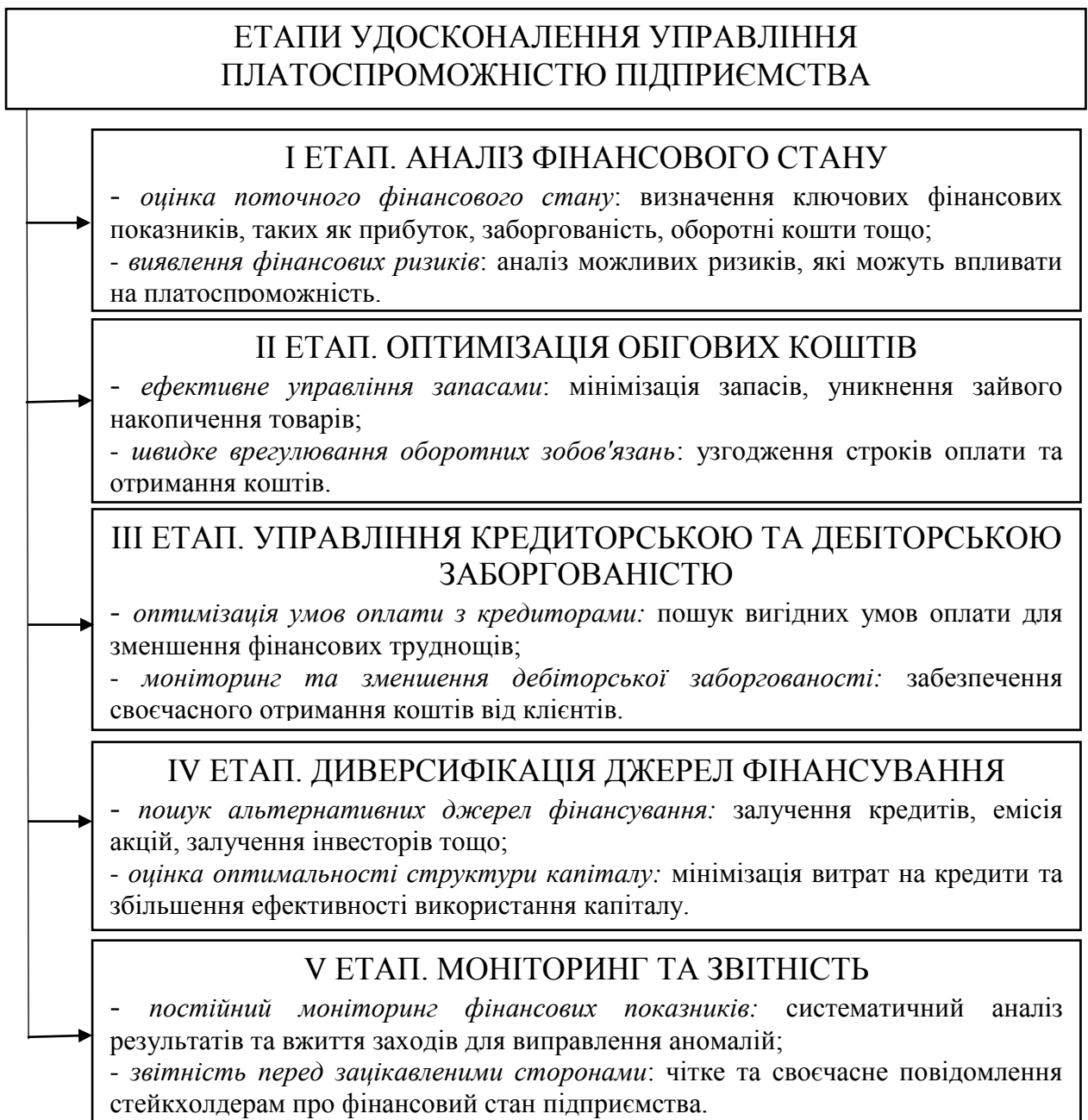

Рис. 3.2. Етапи удосконалення управління платоспроможністю підприємства. Джерело: складено автором за [20].

Удосконалення управління платоспроможністю підприємства є важливим завданням для забезпечення стійкості і успішності бізнесу. Важливим на початкових етапах є планування. Планування фінансове є елементом ключовим управління стратегічного підприємством. Цей процес включає в себе розробку та управління планами фінансовими, які визначають стратегію фінансами управління. При ефективному плануванні першочергово потрібно визначити цілі фінансові. Для цього спочатку визначають основні завдання, які підприємство прагне досягти та окреслюється мета щодо прибутку, коштів оборотних, частки ринкової тощо. Потім проводиться аналіз наявних ресурсів фінансових, включаючи капітал, кошти оборотні, прибутковість тощо та розглядаються можливості залучення джерел зовнішніх фінансування. На етапі визначенні стратегії розробляються плани щодо оптимізації ресурсів використання та ризиків зниження та визначається оптимальне співвідношення власних та залучених ресурсів фінансових. Наступним кроком є розробка оперативного, фінансового та капітального бюджетів та детальна оцінка всіх параметрів фінансових. Здійснюється прогнозування показників фінансових на основі різних сценаріїв та умов та визначаються те, як зміни у показниках ключових можуть вплинути на результати фінансові. В процесі планування можливий моніторинг та корекція, тобто порівняння результатів фактичних із показниками запланованими, а корекція стратегій та бюджетів здійснюється у випадку змін несподіваних. Останнє, що робиться при планування – це формування звітів, як для внутрішнього користування, так і для зовнішнього. Оцінка ефективності процесу - постійне оновлення та удосконалення стратегій та методів планування фінансового.

Фінансове планування є динамічним процесом, який вимагає постійного оновлення та адаптації до змін у середовищі внутрішньому та зовнішньому підприємства. І лише при дієвому плануванні діяльності всього підприємства і цілому, визначення стратегії розвитку, підприємство матиме стійкі фінанси, а отже і буде платоспроможним.

3.2. Алгоритм аналізу кореляції та регресії щодо оцінки платоспроможності АВ ТОВ «Агроцентр К»

Процес оцінювання платоспроможності с.-г. підприємства включає розгляд різних елементів, що визначають його стан фінансів та здатність до виконання зобов'язань. Основні елементи цього процесу включають:

1) Фінансові звіти. Аналіз звітів бухгалтерських, таких як баланс, звіт про прибуток та звіт про готівкові потоки, для отримання інформації про активи, зобов'язання, прибуток та готівкові потоки підприємства.

2) Ліквідність. Вивчення здатності підприємства виконувати свої зобов'язання фінансові, зокрема, рівень готівки та еквівалентів готівки.

3) Заборгованість та кредитоспроможність. Аналіз рівня заборгованості перед кредиторами та здатності отримання нових кредитів.

4) Рентабельність. Визначення ефективності виробництва та продажу продукції, що визначається прибутковістю підприємства.

5) Витрати та операційна ефективність. Аналіз загальних витрат та їх співвідношення з обсягом виробництва, а також ефективності управління операційними процесами.

6) Товарна та ринкова позиція. Вивчення ринкової частки, конкурентоспроможності продукції та можливостей розширення ринків збуту.

7) Споживча та соціальна реакція. Урахування відгуків споживачів на продукцію та вплив підприємства на соціальний розвиток.

8) Інноваційність та технологічний розвиток. Оцінка здатності підприємства адаптуватися до нових технологій та інновацій для підвищення продуктивності.

Ці елементи разом дозволяють отримати комплексний погляд на платоспроможність с.-г. підприємства.

У умовах сучасних економіко-математичні дослідження стають невід'ємним інструментом для отримання більш глибоких і повноцінних

знань, зокрема щодо оцінки платоспроможності. Наразі існуючі взаємозв'язки та залежності між економічними явищами переважно описані у формі словесній. Значно важливіше кількісно вимірювати ступінь причинно-наслідкових зв'язків і виявляти впливу форму. Для вивчення інтенсивності, щільності та форми зв'язків причинно-наслідкових широко використовується аналіз кореляційно-регресійний. Цей інструмент може розкривати складні причин і наслідків комплекси. Виявлення кількісних відносин у вигляді регресії і порівняння фактичних (спостережуваних) значень з величинами, отриманими шляхом підстановки в рівняння регресії, надає можливість краще розуміти природу явища досліджуваного. Це, в свою чергу, дозволяє впливати на виявлені фактори та втручатися в процес економічний з метою досягнення результатів необхідних. Визначення чинників значущих, що впливають на рівень платоспроможності, дозволяє розробити комплекс стабілізаційних заходів, спрямованих на управління цими факторами з метою позитивного впливу на результативний показник, а саме платоспроможність. Це свідчить про велику практичну значущість економетрики, що базується на багатовимірних дослідженнях статистичних.

Проведемо аналіз кореляції та регресії для оцінки стійкості фінансової "Підприємства". Для визначення результативного показника (Y) ми врахуємо рівень платоспроможності "Підприємства" згідно з зобов'язаннями поточними.

Одним із способів оцінки рівня стійкості фінансової є використання ключових показників фінансових та значень абсолютних, які можна знайти у звітності фінансовій "Підприємства". До таких показників включаються коефіцієнти: X_1 – загальної ліквідності; X_2 – фінансування; X_3 – забезпеченості активів оборотних; X_4 – короткострокової заборгованості.

Побудова кореляційної матриці допоможе обрати, з якими факторами наш результативний показник (платоспроможність) найбільше пов'язаний, з метою проведення подальшого дослідження. Кореляційна матриця дозволяє оцінити взаємозв'язки між усіма парами змінних у досліджуваному наборі

даних. Це корисний інструмент у аналізі статистичному, оскільки дозволяє швидко отримати уявлення про те, які змінні можуть бути пов'язані між собою і в якому напрямку ця залежність може виникнути (табл. 3.1).

Таблиця 3.1

Кореляційна матриця

Показники	Y	X1	X2	X3	X4
Y	1,0000	-0,1809	0,8272	-0,9082	0,2471
X1	-0,1809	1,0000	-0,0817	0,0122	-0,0251
X2	0,8272	-0,0817	1,0000	-0,8435	0,6848
X3	-0,9082	0,0122	-0,8435	1,0000	-0,1917
X4	0,2471	-0,0251	0,6848	-0,1917	1,0000

За шкалою Чеддока, високий зв'язок лише між платоспроможністю та коефіцієнтом фінансування – 0,8272. Так як фактор у нас один, проведемо аналіз парної регресії. Зв'язок між Y та X2 представимо у вигляді формули (3.1):

$$Y = \alpha X + \beta + l \quad (3.1)$$

де α і β - невідомі параметри; l – випадкова змінна

Сума відхилень квадратів буде виглядати (3.2):

$$Q(a,b) = \sum_{i=1}^n l_i^2 = \sum_{i=1}^n (y_i - z_i)^2 = \sum_{i=1}^n (y_i - ax_i - b)^2 \quad (3.2)$$

Щоб $Q(a,b)$ був мінімальним, тобто $Q(a,b) = \sum_{i=1}^n l_i^2 \Rightarrow \min$, то

необхідною умовою буде формули (3.3 – 3.6):

$$\left\{ \begin{array}{l} \frac{\sigma Q(a,b)}{\sigma a} = -2 \sum_{i=1}^n (y_i - ax_i - b)x_i = 0 \\ \frac{\sigma Q(a,b)}{\sigma b} = -2 \sum_{i=1}^n (y_i - ax_i - b) = 0 \end{array} \right. \quad (3.3)$$

$$\left\{ \begin{array}{l} a \sum_{i=1}^n x_i^2 + b \sum_{i=1}^n x_i = \sum_{i=1}^n x_i y_i \\ a \sum_{i=1}^n x_i + nb = \sum_{i=1}^n y_i \end{array} \right\} \quad (3.4)$$

$$a = \frac{n \sum_{i=1}^n x_i y_i - \sum_{i=1}^n x_i \sum_{i=1}^n y_i}{n \sum_{i=1}^n x_i^2 - \left(\sum_{i=1}^n x_i \right)^2} \quad (3.5)$$

$$b = \frac{\sum_{i=1}^n y_i - a \sum_{i=1}^n x_i}{n} \quad (3.6)$$

Розрахунки зробимо за допомогою Excel - програмного забезпечення з показом результатів в таблиці 3.2.

Таблиця 3.2.

Кореляційно-регресійний аналіз платоспроможності

Період	Y, коефіцієнт платоспроможності	X2, коефіцієнт фінансування	T росту	(y _i -уср) ²	(x _i -хср) ²
2018	3,0675	3,842	-	1,0	0,1
2019	2,2078	3,985	1,0372202	0,0	0,1
2020	2,4382	4,232	1,0619824	0,1	0,4
2021	1,6343	3,166	0,7481096	0,2	0,2
2022	1,0392	2,829	0,8935565	1,1	0,6
Середнє	2,0774	3,6108	Сума	2,4	1,4

Для того, щоб дослідити вплив сезонного фактору на коефіцієнт платоспроможності побудуємо модель з фіктивними змінними. Для цього введемо фіктивний фактор X2, який допоможе врахувати коливання коефіцієнта фінансування залежно від періоду. І, як наслідок, коливання коефіцієнта платоспроможності. Крім того, значення даних коефіцієнтів

вище, ніж в аналогічній моделі без фіктивних змінних майже на 2 відсоткових пункти, що вказує на те, що фактор сезонності має місце бути.

Модель представлена рівнянням (3.7):

$$Y = 0,125 \times X + 35,704 \quad (3.7)$$

Модель адекватна і зміна коефіцієнта фінансування на одну одиницю призведе до відповідної зміни коефіцієнта платоспроможності на 35,7 одиниць.

На основі методу екстраполяції розрахуємо значення фактору на 2023-2025 рр. за півріччями та побудуємо довірчий інтервал (табл. 3.3; рис.3.3).

Таблиця 3.3.

Значення фактору на 2023-2025 рр.

X р сер 0,90121

період	X прогноз	S	Дупр	у пр	нижня межа	верхня межа
2023	2,54954	1,09582	5,76285	1,01226	4,75058	6,77511
2024	2,29768	1,09582	5,51526	0,74077	-4,77448	6,25604
2025	2,07071	1,09582	5,44443	0,49610	-4,94832	5,94054

Джерело: розраховано автором за [7]

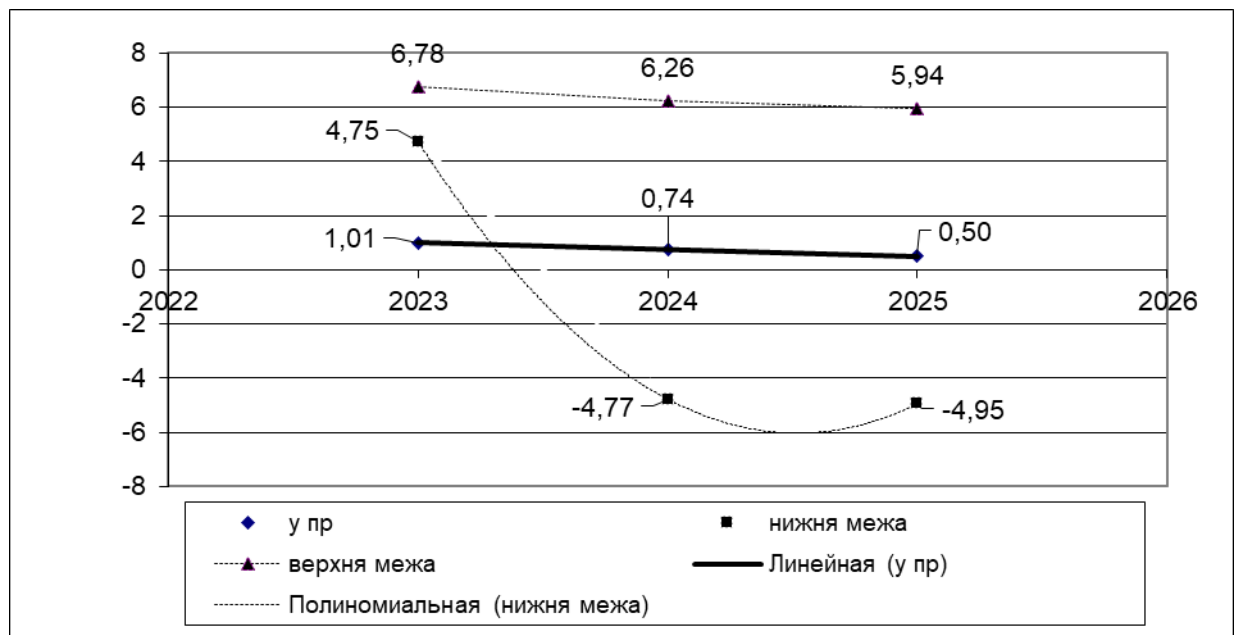

Рис. 3.3. Прогнозування взаємозв'язку між коефіцієнтами платоспроможності і фінансування Джерело: побудовано автором за [7]

Оцінка лінійної регресії наведена в таблиці 3.4.

Таблиця 3.4

Оцінка лінійної регресії

Y	X1	X0	
-0,197163221	1,07796225	-1,736040802	$R^2 = 0,7037$
0,545358301	0,507003616	1,874529102	
0,703680964	0,596515807	#Н/Д	$R = 0,8389$
2,374740997	2	#Н/Д	
1,690013443	0,711662217	#Н/Д	

Коефіцієнти детермінації ($R^2=0,7037$) та кореляції ($R=0,8389$) вище, ніж в аналогічній моделі без фіктивних змінних майже на 2 відсоткових пункти, що вказує на те, що фактор сезонності має місце бути.

Прогнозування за допомогою методу екстраполяції - це процес передбачення майбутніх значень на основі попередніх даних шляхом продовження вже спостережених тенденцій у часовому ряді. Цей метод базується на припущенні, що зміни відбуваються у тому ж самому темпі або з тією самою швидкістю, як і в минулому. Метод екстраполяції є корисним інструментом для простих прогнозів, особливо там, де можна виокремити стабільні та довгострокові тенденції. Однак важливо розуміти його обмеження і не застосовувати його там, де динаміка системи може раптово змінитися або враховувати нові фактори. Побудована модель допомагає кількісно оцінити і зрозуміти зв'язок між коефіцієнтами платоспроможності та фінансування. Це може стати основою для планування стратегічного та рішень прийняття. Досліджуючи економетричні взаємозв'язки, модель оцінити допомагає ризики потенційні та вразливості, з якими можуть зіткнутися компанії щодо коефіцієнтів платоспроможності та фінансування.

Таким чином, моделювання економетричне може допомогти с.-г. підприємствам отримати інформацію цінну про динаміку між коефіцієнтів платоспроможності та фінансування. Ці знання можуть стати основою для прийняття рішень стратегічних, покращити ризиками управління.

3.3. Цифровізація в АПК як чинник підвищення стійкості та платоспроможності підприємств

Протягом останнього десятиліття впровадження технології дало фермерам можливість різко збільшити розміри врожайності шляхом максимізації виробництва та автоматизації введення за допомогою можливостей AgTech. Однак експерти впевнені, що необхідно ще більше автоматизувати та оцифрувати деякі найважливіші процеси у сільському господарстві, такі як посадка та вирощування, щоб отримати переваги оптимальної стійкості та поступової прибутковості [33].

Оцифрування допоможе аграріям мети підтримки зростання населення, яке, звичайно, є найбільшою проблемою, з якою ми стикаємося через постійно зростаючу кількість людей на землі. Є багато рішень, які дозволять нам максимізувати сталість. Наприклад, такі інновації, як точне землеробство, є чудовим методом для цього, однак він вимагає дещо іншого підходу порівняно зі стандартним історичним/ручним підходом землеробства, який ми використовуємо зараз.

Країни, які є найбільшими постачальниками продовольства, пройшли через технологічну революцію у сільському господарстві. Наприклад, ідея класичного екстенсивного землеробства була замінена на точне АГ. Це означає, що системи для посадки та вирощування сільськогосподарських культур змінилися з ручних і трудомістких підходів до процедур, заснованих на даних, які використовують роботів, супутники та комп'ютери для виконання всієї важкої роботи. Крім того, замість того, щоб орати, сіяти та вносити добрива вручну (як це робилося протягом усієї історії сільського господарства), нині фермери можуть розрахувати кількість необхідних ресурсів для кожної культури на своєму полі за допомогою AgTech – це дозволяє уникнути перевитрати сировини. матеріалів, він ефективніше збільшує розміри врожаю та покращує стійкість. Це лише доводить важливість цифровізації та необхідність її впровадження.

Однак, щоб і надалі досягати успіху в точному землеробстві та цифровізації, необхідно допомогти фермерам пройти спочатку три підготовчі етапи.

Перший – це концепція автоматизації – процесу реінжинірингу трудомістких процесів. По-друге, використовувати можливості AgTech для моніторингу врожаю. По-третє, встановлення датчиків – важливе для обслуговування обладнання.

Цифрове землеробство можна визначити як використання фермерами технологій для інтеграції фінансових і польових записів для повного управління діяльністю ферми.

«Цифрове фермерство — це послідовне застосування методів точного землеробства та розумного землеробства, внутрішнього та зовнішнього мережевого зв'язку ферми та використання веб-платформ даних разом із великими даними» [46].

Дані з кожної ділянки можна проаналізувати, щоб надати інформацію про ґрунт, погоду та закономірності росту сільськогосподарських культур, щоб надати актуальну географічно відповідну своєчасну інформацію, щоб запобігти втратам і оптимізувати продуктивність кожної ділянки на фермі. Фермери навіть можуть вирішувати свої запити та керувати ланцюгом поставок безпосередньо через програми на своїх телефонах. Завдяки дозбиральному та післязбиральному управлінню фермами цифрове землеробство має на меті охопити всі аспекти землеробства від ферми до столу.

Цифрове землеробство надає фермерам доступ до своєчасної цінної інформації, щоб вони могли застосовувати найкращі практики та ефективніше керувати фермами, таким чином зменшуючи втрати та максимізуючи прибутки. Технології пропонують різноманітні рішення для адаптації до передового землеробства. Цифровізація у сільському господарстві складається з датчиків, дронів і комп'ютерних зображень, інтегрованих з аналітичними інструментами для отримання корисної

інформації. Розміщення фізичного обладнання на фермах, моніторинг і запис даних, які використовуються для отримання інформації. Завдяки прогресу супутникових зображень, машинного навчання та зберігання даних у хмарах, програмне забезпечення для прогнозу аналітики було досить сприятливим, оскільки воно дуже масштабоване та просте у використанні [46].

Цифрове землеробство – це інтеграція точного землеробства та розумного землеробства, яка досягається за допомогою впровадження інтелектуального програмного та апаратного забезпечення.

Точне землеробство зазвичай визначається як технологічний підхід до управління сільським господарством, який спостерігає, вимірює та аналізує потреби окремих полів і культур. Розумне фермерство більше зосереджено на використанні даних, отриманих з різних джерел (історичних, географічних та інструментальних) в управлінні діяльністю ферми. Цифрове фермерство може здійснюватися за допомогою встановлення підключених до мережі «розумних» пристроїв як частини IoT (Інтернет речей) або це може бути agtech на основі програмного забезпечення як послуги (SaaS). Коли апаратне забезпечення передає дані через мережу, вони стають «розумними пристроями» і стають частиною Інтернету речей (IoT). Безпілотники в сільському господарстві можна використовувати як оплату послуг або їх можна придбати та розмістити на фермах. Обладнання IoT необхідно підключити до аналітичної панелі для аналізу даних. IoT використовуються лише для пов'язаних із полем даних. Вони не можуть допомогти керувати загальною діяльністю ферми та показати дані з точки зору фінансових прибутків чи збитків.

Оскільки IoT використовує апаратне забезпечення, для роботи з обладнанням потрібні серйозні технічні знання, а також висока вартість обслуговування та налаштування. Високі капіталовкладення – це те, що робить IoT недоступним для більшості фермерів.

Програмне забезпечення як послуга (SaaS) є більш економічним і масштабованим способом переходу до цифрового землеробства. Провідні

сільськогосподарські технологічні компанії, як-от Cropin, використовують машинне навчання та супутниковий моніторинг для виконання прогностичного аналізу та надання індивідуальних звітів і корисної інформації безпосередньо на екранах фермерів. Хмарна платформа для інтелектуального сільського господарства досить швидко набирає популярності серед компаній, оскільки вони можуть оцінювати та керувати загальними операціями ферми за допомогою одного програмного забезпечення, і це інвестиція з низьким рівнем ризику з місячними та річними передплатами. Такі компанії, як Cropin, стають універсальними рішеннями для управління фермами, відстеження, управління продажами та управління ризиками в сільськогосподарському секторі [46].

Переваги рішення цифрового сільського господарства для харчової промисловості:

- включає наскрізні рішення;
- вищі врожаї оптимізовані та постійно контролюються;
- краща якість за рахунок дотримання харчових стандартів і відстеження поживності;
- менше відходів завдяки спеціальним методам, які враховують точне використання ресурсів і, таким чином, знижують виробничі витрати;
- управління ланцюгом поставок від ферми до столу.

Компанії, що займаються виробництвом насіння, можуть використовувати оцифрування на кожному рівні діяльності, починаючи з досліджень і розробки насіння і закінчуючи продажем насіння. Усіма діями від лабораторій до фермерів можна керувати на одному екрані за допомогою продуктів Agri-SaaS від Cropin. Нижче наведено розуміння того, як кожен підрозділ насінневої компанії може отримати користь від використання цифрових рішень:

Дослідження та розробка насіння — це гра польових випробувань, ретельного спостереження та відбору. Оцифрування даних випробувань з

польових станцій допоможе керівникам науково-дослідних відділів отримати повний огляд продуктивності будь-якого сорту насіння.

Однією з найбільших проблем, з якою сьогодні стикаються фермери, є підроблене насіння. Відстежуваність може вирішити цю проблему, оскільки вона відстежує джерело насіння. Простежуваність також можна використовувати для відстеження та вилучення насіння з ринку, яке не відповідає стандартам сертифікації. QR-коди на пакеті можна сканувати, щоб переглянути повну історію пакета з насінням, і, отже, фермери знають, що насіння справжнє. Насінневі компанії можуть керувати дистрибуцією та продажем свого насіння через Cropin.

Хмарні рішення Agri tech SaaS знайшли революційне застосування в сільськогосподарському кредитуванні та агрострахуванні, надаючи практичну інформацію про ризики, пов'язані з сільськогосподарською ділянкою. MIS підтримує хмарне сховище для зберігання історії, доступної щодо ферм. Припустімо, що фермер приходить і просить позику, банк може використовувати agritech SaaS, щоб переглянути записи фермера щодо врожайності та прибутків за останні десять років.

Організація Об'єднаних Націй прогнозує, що до 2050 року населення світу становитиме 9,7 мільярда. З огляду на те, що понад 60 відсотків населення світу займається сільським господарством для отримання їжі, тиск на збільшення виробництва для задоволення потреб, здається, не зменшується. У поєднанні зі зміною клімату, що призводить до підвищення глобальної температури, рівня вуглекислого газу та частоти посух і повеней, а також зростання вартості робочої сили, високих витрат виробництва та непередбачуваності створює серйозну проблему для майбутнього сільського господарства. Отже, мета полягає в тому, щоб прийняти кліматично розумне сільське господарство та підвищити продуктивність. Щоб підвищити стійкість, потрібно дотримуватися дуже точного та розрахованого набору практик, розроблених спеціально для ділянки, а для дотримання найкращих практик дані потрібно записувати та аналізувати в цифровому вигляді.

Висновки до розділу 3

При написанні 3 розділу, були зроблені наступні висновки:

1. Окреслено напрями підвищення платоспроможності підприємств АПК через відзначення стійкого перевищення ресурсів фінансових підприємства над його зобов'язаннями фінансовими. Це досягається завдяки ефективному обігу ресурсів грошових та постійному вдосконаленню процесів виробництва і реалізації продукції. У сучасних умовах функціонування підприємств важливо провести всебічний аналіз платоспроможності, що дозволить розробити комплекс заходів ефективних для забезпечення подальшого розвитку їх діяльності фінансово-господарської та наповнення ресурсами фінансовими. Це в результаті гарантує покращення показників фінансових та досягнення тактичних та стратегічних цілей у їхньому функціонуванні.

2. При проведенні аналізу кореляції та регресії щодо оцінки платоспроможності АВ ТОВ «Агроцентр К» встановлено, що за шкалою Чеддока, високий зв'язок лише між платоспроможністю та коефіцієнтом фінансування – 0,8272. Встановлено, що модель адекватна і зміна коефіцієнта фінансування на одну одиницю призведе до відповідної зміни коефіцієнта платоспроможності на 35,7 одиниць. Коефіцієнти детермінації ($R^2=0,7037$) та кореляції ($R=0,8389$) вище, ніж в аналогічній моделі без фіктивних змінних майже на 2 відсоткових пункти, що вказує на те, що фактор сезонності має місце бути.

3. Впровадження цифровізації в діяльність підприємства допоможе зробити його більш стійким та платоспроможним. Так як, впровадження технології дасть аграріям можливість різко збільшити розміри врожайності шляхом максимізації виробництва та автоматизації введення за допомогою можливостей AgTech.

ВИСНОВКИ ТА ПРОПОЗИЦІЇ

Метою дослідження є створення теоретико-методологічного підходу для покращення управління платоспроможністю с.-г. підприємства.

В процесі досягнення мети зроблено наступні висновки:

1. У процесі дослідження еволюції категоріального апарату поняття "платоспроможність" автор удосконалив власне бачення терміну "платоспроможність" як здатності вчасно і в повному обсязі сплачувати фінансові зобов'язання, такі як кредити, заробітна плата, податки та інші витрати. Це означає, що сільськогосподарські підприємства здатні виконувати свої фінансові зобов'язання у встановлені строки без шкоди для своєї фінансової стійкості та ліквідності. Оцінка платоспроможності сільськогосподарських підприємств передбачає аналіз їхнього фінансового стану, прибутковості, ліквідності та здатності генерувати достатній прибуток для покриття своїх фінансових зобов'язань. Це важливо для забезпечення стійкості та ефективності сільськогосподарських підприємств у секторі.

2. У ході характеристики показників платоспроможності було встановлено, що вони допомагають оцінити різні аспекти ліквідності підприємства та визначити його фінансову стійкість. Ці показники слід розглядати в комплексі, оскільки вони доповнюють один одного і дають більш повну картину фінансового стану підприємства. Порівняння цих показників з іншими аналогічними показниками інших компаній тієї ж галузі чи сектору дає більш об'єктивну оцінку платоспроможності компанії. Коефіцієнти платоспроможності, також відомі як коефіцієнти абсолютної ліквідності, названі так тому, що вони точно відображають здатність компанії сплачувати свої борги фактичними грошовими коштами, тобто її платоспроможність.

3. Оскільки фінанси є фундаментальним і необхідним аспектом будь-якої економічної системи в ринкових умовах, фінансова складова посідає провідне місце серед функціональних елементів рівня економічної безпеки.

Водночас, життєздатність та стійкість підприємства у фінансовому плані визначається аналізом його платоспроможності.

4. "Підприємство" працює на ринку с.-г. продукції з 2001 р. та зарекомендувало себе з сторони позитивної. Площа с.-г. угідь з 2018 р. по 2020 р. збільшувалась. Збільшення становило 23 в.п. Але вже з 2020 р. – знижується. Зниження в 2022 р. в порівнянні з 2020 р. становить 25 в.п. Найбільшу частку в структурі продукції "Підприємства" в 2018 р. займає рослинництво (52,54%). В рослинництві найбільшу частку займає соняшник та пшениця: 15,42% та 15,19% відповідно. В 2022 р., коли підприємство почало займатися лише рослинництвом, найбільша частка залишається за соняшником та пшеницею: 33,74% та 30,43% відповідно. Аналіз показав, що темп приросту в 2022 р. в порівнянні з 2018 р. по фондозабезпеченості становить майже 74%, по фондоозброєності – 108,4%, по фондовіддачі – 31,59%, по фондомісткості – (-21,67%). Темп зростання в 2022 р. в порівнянні з 2018 р. по фондозабезпеченості становить 15,72 тис. грн., по фондоозброєності – 4,71 тис. грн., по фондовіддачі – 0,31 тис. грн., по фондомісткості – (-0,25 тис. грн.). Рентабельність фондів знизилась з 2,59 в 2018 р. до 2,03 в 2022 р. Зниження становить 21,67%. Зниження рентабельності засобів основних підприємства вказує на те, що виручка чи прибуток, отримані в результаті використання цих активів, в порівнянні з їхньою вартістю або вартістю виробництва, стає меншою.

5. Коефіцієнт зносу засобів основних був стабільним та коливався від 0,23 в 2019 р. та 2020 р. до 0,21 в 2021 р. та 2022 р. Коефіцієнт оновлення засобів основних починаючи з 2018 р. до 2020 р. знижувався. Зниження склало 0,06, тобто з 0,23 в 2018 р. до 0,17 в 2020 р. Але вже в 2021 р. він становив 0,28, що на 0,11 пунктів вище ніж показник 2020 р. І в 2022 р. ми прослідковуємо незначне зниження показника на 0,02 п. Коефіцієнт активів мобільності змінювався від 1,66 в 2021 р. до 1,75 в 2019 р. то зростаючи, то знижуючись. В 2022 р. він становив 1,69, що менше за показник 2018 р. на 0,03. Показники стійкості фінансової "Підприємства" вказують на його

здатність витримувати труднощі фінансові і зберігати стійкий стан фінансовий в перспективі тривалій, за період 2018-2022 рр. майже всі розраховані коефіцієнти зросли.

6. Показники ліквідності є ключовими показниками фінансовими, які відображають здатність підприємства виплачувати зобов'язання та витрати операційні за допомогою різних активів видів, які можна швидко конвертувати в готівку чи готівки еквіваленти. Серед показників аналізованих є такі, що зростають, а є такі, що знижуються. Коефіцієнт платоспроможності є мірою здатності "Підприємства" виплатити свої зобов'язання короткострокові з наявних активів оборотних та з 3,07 в 2018 р. він знизився до 1,04 в 2022 р., то це вказує на кілька можливих сценаріїв: зменшення активів ліквідних; зростання зобов'язань короткострокових; неефективне управління оборотним капіталом; фінансовими труднощами. Аналіз структури зобов'язань поточних "Підприємства" за 2018-2022 рр. довів, що кредити короткострокові знизились майже на 23%, з 46,7% в 2018 р. до 35,97% в 2022 р. Також, за цей же період, відбулося збільшення по заборгованості кредиторській за: розрахунками з бюджетом – на 8,1%; розрахунками зі страхування – на 7,3%; розрахунками з праці оплати – на 6,39% та інші зобов'язання поточні – 14,1%. А от частки поточної заборгованості кредиторської за авансами одержаними та за товари; роботи; послуги з 2018 р. по 2022 р. зросли на 158% та 40,56% відповідно. В загальній структурі зобов'язань поточних займали кредити банківські короткострокові – 46,71%. На другому місці – заборгованість поточна кредиторська – 38,6%. В 2022 р. структура «віддзеркалилась»: на першому місці заборгованість поточна кредиторська – 51,4%; на другому місці – кредити банківські короткострокові – 35,97%.

7. У цій роботі окреслено напрями підвищення платоспроможності агропромислових підприємств, зосереджуючи увагу на стабільному перевищенні фінансових ресурсів підприємства над його фінансовими зобов'язаннями. Це досягається за рахунок ефективного кругообігу грошових

ресурсів та постійного вдосконалення виробничих і маркетингових процесів. В умовах сучасного стану функціонування підприємств важливим є проведення комплексного аналізу їх платоспроможності, що дозволить сформулювати низку ефективних заходів для подальшого розвитку та фінансування фінансово-господарської діяльності підприємства. Це в кінцевому підсумку забезпечить покращення фінансових результатів та досягнення тактичних і стратегічних цілей у діяльності підприємства.

8. При проведенні аналізу кореляції та регресії щодо оцінки платоспроможності АВ ТОВ «Агроцентр К» встановлено, що за шкалою Чеддока, високий зв'язок лише між платоспроможністю та коефіцієнтом фінансування – 0,8272. Встановлено, що модель адекватна і зміна коефіцієнта фінансування на одну одиницю призведе до відповідної зміни коефіцієнта платоспроможності на 35,7 одиниць. Коефіцієнти детермінації ($R^2=0,7037$) та кореляції ($R=0,8389$) вище, ніж в аналогічній моделі без фіктивних змінних майже на 2 відсоткових пункти, що вказує на те, що фактор сезонності має місце бути.

9. Впроваджуючи діджиталізацію у свою діяльність, компанія стане більш стійкою та платоспроможною. Це пояснюється тим, що технології дають фермерам можливість використовувати можливості AgTech для максимізації виробництва та автоматизації виробничих ресурсів, тим самим значно підвищуючи врожайність. Цифровізація у сільському господарстві за допомогою поширення мобільних технологій, послуг дистанційного зондування та розподілених обчислень уже покращує доступ підприємств до інформації, ресурсів і ринків, збільшує виробництво та продуктивність, оптимізує ланцюжки постачання та знижує операційні витрати, робить їх більш стійкими та платоспроможними.

СПИСОК ВИКОРИСТАНИХ ДЖЕРЕЛ

1. Букало Н. А., Ляшук В. В. Ефективна система управління дебіторською заборгованістю, як основний фактор впливу на платоспроможність і ліквідність підприємства. *Економічні науки*. 2014. Вип. 11(2). С. 64-70.
2. Верещага А. В. Моделювання процесу управління фінансовими ресурсами агропромислових підприємств. *Молодіжний економічний вісник ХНЕУ ім. С. Кузнеця*. 2021. № 10. С. 30-34.
3. Виноградня В. М., Бурдонос Л. І. Перспективна платоспроможність у забезпеченні фінансової стабільності підприємства. *Економічний вісник університету*. 2021. Вип. 50. С. 162-168.
4. Гамага Д. О. Фактори впливу на підвищення платоспроможності та кредитоспроможності сільськогосподарського підприємства// Обліково-фінансове, інформаційне та мовно-комунікаційне забезпечення сталого розвитку аграрного сектору економіки: проблеми, пріоритети, перспективи: Збірник матеріалів I Міжнародної науково-практичної інтернет-конференції, (Дніпро, 26-27 жовтня 2023 р.) ДДАЕУ, 2023. С.187-190.
5. Грищук Н. В. Оцінка пріоритетності джерел фінансування конкурентоспроможності сільськогосподарських підприємств. *Науковий вісник Ужгородського національного університету*. 2018. № 19, ч. 1. С. 93-96.
6. Демчук Н. І., Ткаліч О. В., Шевченко О. С. Теоретичні аспекти управління фінансово-господарською діяльністю сільськогосподарських підприємств. *Економіка та суспільство*. 2017. Випуск 13. С. 420-423.
7. Звітність фінансова: аграрно-виробничого товариства з обмеженою відповідальністю «Агроцентр К». URL: https://youcontrol.com.ua/catalog/company_details/31371742/.
8. Качула С.В., Гамага Д.О. Платоспроможність як індикатор фінансової безпеки підприємства. *Агросвіт*. 2023. №20. С. 44-50. doi: 10.32702/2306-6792.2022.20.44

9. Качула С.В., Кагожкіна К.К. Удосконалення інвестиційного забезпечення розвитку сільськогосподарських підприємств України. Ефективна економіка. 2023. № 1. URL: <https://www.nayka.com.ua/index.php/ee/article/view/1012/1022>. <http://doi.org/10.32702/2307-2105.2023.1.10>
10. Качула С.В., Погорелов Б.В. Ліквідність як характеристика фінансового стану сільськогосподарського підприємства. Агросвіт. 2022. № 22. С. 40-45. <http://doi.org/10.32702/2306-6792.2022.22.40>.
11. Качула С.В., Буштін А.А. Особливості формування доходів та прибутку сільськогосподарських підприємств. Агросвіт. 2021. № 21-22. С. 57-62. <http://doi.org/10.32702/2306&6792.2021.21.57>
12. Ковальова А. О., Танклевська Н. С. Інтегральна оцінка фінансово-економічного стану сільськогосподарських підприємств. Стратегія економічного розвитку України. 2020. №47. С. 86-105.
13. Ковальський А. О., Кузіна Р. В. Платоспроможність як запорука ефективного інвестування. *Держава та регіони*. Серія : Економіка та підприємництво. 2020. № 3(1). С. 147-150.
14. Кравчук І. І., Логвиненко С. Л. Управління фінансовим забезпеченням сільськогосподарських підприємств. Бізнесінформ. 2019. №3. С.136-141.
15. Кузнецова Т. В., Лук'янчук Ю. А. Система управління оборотними активами як інструмент забезпечення платоспроможності підприємства. Вісник НУВГП. Серія «Економічні науки». 2023. Вип. 1(101). С. 56-65.
16. Лесюк А. С. Система показників комплексної оцінки фінансового стану підприємства. *Вчені записки ТНУ ім. В.І.Вернадського*. Серія: Економіка і управління. 2020. Т. 31 (70). № 4. С. 132-140.
17. Лопатовська О. О., Гаєвська О. С. Ліквідність та платоспроможність в контексті фінансового управління діяльністю підприємства. *Вісник Хмельницького національного університету*. Економічні науки. 2022. № 1. С.118-123.
18. Марченко О. В., Линьова В. Д. Аналіз підходів до визначення терміна "платоспроможність банку". *Бізнес Інформ*. 2020. № 5. С. 56-61.

19. Масюк Ю. В., Деменкова А. Є. Механізм управління платоспроможністю та кредитоспроможністю сільськогосподарського підприємства. *Міжнародний науковий журнал "Інтернаука"*. 2018. № 11(2). С. 30-35.
20. Мушеник І. М., Бурлаков О. С. Оцінка стану фінансового забезпечення сільськогосподарських підприємств. *Сталий розвиток економіки*. 2017. 2(35). С.133-137
21. Олесенко І. С. Платоспроможність підприємства в системі забезпечення фінансової безпеки: сутність та роль. *Економіка. Фінанси. Право*. 2017. №12(3). С. 45-51.
22. Павловський С. В. Фінансування підприємств у період фінансової кризи : альтернативні рішення. *Науковий вісник ХДУ*. 2016. Вип. 17. С.112-117.
23. Перков В., Добровольський П., Мельник О. Фінансовий механізм діяльності аграрних підприємств. *Modern Economics*. 2018. № 7. С. 131-138.
24. Рубай О. Оцінка стану фінансового забезпечення сільськогосподарських підприємств. *Аграрна економіка*. 2019. Т. 12, № 1-2. С. 38-43.
25. Руденко М.В. Методичні підходи до оцінки впливу цифровізації на функціонування сільськогосподарських підприємств. *Науковий вісник ОНЕУ. Збірник наукових праць*. 2021. №7-8 (284-285). С. 94-102.
26. Синельник Л. С. Swot-аналіз як один із можливих інструментів оцінки факторів впливу на платоспроможність підприємства. *Економіка та держава*. 2012. № 10. С. 62-64.
27. Скаковська С. С., Пугайко У. О. Платоспроможність підприємства та формування системи її забезпечення. *Вісник НУВГП. Економічні науки*. 2017. Вип.1. С. 38-46.
28. Собчишин В. М., Драчук С. О., Джангіров О. Г., Домбровський А. Ю. Управління дебіторською заборгованістю підприємства з метою уникнення кризи неплатежів. *Ефективна економіка*. 2020. № 11. URL:http://nbuv.gov.ua/UJRN/efek_2020_11_34.

29. Соколов М. О., Сухоставець А. І. Аналіз діяльності підприємств аграрної сфери та їх фінансове забезпечення. *Причорноморські економічні студії*. 2019. Випуск 41. С. 131-134.
30. Стефанишин О.В., Лисяк Л.В., Качула С.В. Пріоритетні напрями фінансування людського потенціалу у процесі модернізації економіки України. *Ефективна економіка*. 2020. № 9. URL: <http://www.economy.nauka.com.ua/?op=1&z=8187>.
<https://doi.org/10.32702/2307-2105-2020.9.7>
31. Томашук І. В., Томашук І. О. Оцінка фінансового забезпечення функціонування та розвитку сільськогосподарських підприємств. *Modern Economics*. 2022. № 34(2022). С. 104-115.
32. Томчук О. В., Трегубов О. С., Андронік О. Л. Фінансові аспекти управління платоспроможністю малого та середнього бізнесу в умовах війни. *Економіка та суспільство*. 2023. Вип. 50. <https://doi.org/10.32782/2524-0072/2023-50-42>
33. Тулай О. І. Парадигма фінансового забезпечення сільськогосподарських підприємств. *Ukrainian Journal of Applied Economics*. 2018. Vol. № 4. С. 175-184.
34. Тютюнник Ю. М. Фінансовий аналіз : навч. посіб. 2-ге вид., перероб. і допов. Полтава : РВВ ПДАА, 2014. Ч. І. 358 с.
35. Урба С. І., Червона О. Ю. Аналіз фінансового забезпечення розвитку аграрного сектору економіки України. *Науково-виробничий журнал «Бізнес-навігатор»*. 2019. Випуск 2(51). С. 38-41
36. Халатур С. М., Бровко Л. І., Моруга Т. О. Методологія оцінки ліквідності та платоспроможності сільськогосподарських підприємств. *Економіка та держава*. 2017. № 12. С. 56–60.
37. Халатур С. М., Кравченко М. В., Матвієнко А. О. Управління ризиками в проєктах для удосконалення ліквідності, економічної безпеки та платоспроможності підприємств. *Інвестиції: практика і досвід*. 2022. № 2. С. 23-29.

38. Харченко О. С. Управління платоспроможністю в системі фінансової безпеки підприємств : дис. ...канд. екон. наук : 08.00.08. Київ, 2015. 253 с.
39. Ходаківський В. М., Місевич М. А., Матвійчук Д. В., Паламарчук А. М. Формування альтернатив стратегічного управління фінансовим забезпеченням сільськогосподарського підприємства в сучасних умовах господарювання. *Агросвіт*. 2021. №21-22. С.63-71.
40. Шуміло О. С., Курочка А. С. Ліквідність і платоспроможність підприємства та методи їх аналізу. *Бізнес Інформ*. 2023. № 4. С. 105-111.
- функціонування підприємства. *Управління розвитком*. 2014. № 13. С. 88-90.
41. Яремик Х. Я. Методичні підходи до оцінювання платоспроможності та ліквідності підприємства. *Ефективна економіка*. 2015. № 11. URL: <http://www.economy.nayka.com.ua/index.php?op=1&z=4507>
42. Ярошевська О. В. Методи оцінки ліквідності, платоспроможності та фінансової стійкості підприємства. *Стратегія і механізми регулювання промислового розвитку*. 2014. С. 202–219.
43. Яцух О. О. Сутність та зміст фінансового забезпечення діяльності сільськогосподарських підприємств. *Економіка. фінанси. менеджмент: актуальні питання науки і практики*. 2018. № 10. С. 133-145.
44. Amoah-Gyarteng, Karikari; Dhliwayo, Shepherd Capital structure, profitability, and short-term solvency of nascent SMEs in Ghana: An empirical study, *Journal of Entrepreneurship, Management and Innovation*. 2023. Vol. 19, Iss. 4, pp. 83-110, <https://doi.org/10.7341/20231943>
45. Angelova R., Stoyancheva D. Digitalization, financial insolvency and bankruptcy risk forecasting of Bulgarian agricultural enterprises. *Scientific Papers Series Management, Economic Engineering in Agriculture and Rural Developmen*. 2023. Vol. 23., Issue 2. URL: https://managementjournal.usamv.ro/pdf/vol.23_2/Art3.pdf

46. Duran-Santomil, Pablo and Otero-Gonzalez, Luis Capital Allocation Methods under Solvency II: A Comparative Analysis. *Mathematics*. 2022, 10(3), 303; <https://doi.org/10.3390/math10030303>
47. Khalatur S., Kachula S., Oleksiuk V., Kravchenko M., Klymenko S. Anti-crisis management as a basis for the formation of a financial mechanism for the sustainable development of agricultural business. *Financial and credit activity: problems of theory and practice*. 2023. Vol. 5 (52). C. 413-432. <http://doi.org/10.55643/fcaptp.5.52.2023.4169>.
48. Khalatur S., Masiuk Y., Kachula S., Brovko L., Karamushka O., Shramko I. Entrepreneurship development management in the context of economic security. *Entrepreneurship and Sustainability Issues*. 2021. 9(1). C. 558-573. [https://doi.org/10.9770/jesi.2021.9.1\(35\)](https://doi.org/10.9770/jesi.2021.9.1(35))
49. Umenzekwe, P.C., Okonewa, O. & Uche, C.G. (2022). Effect of Firm Solvency on Financial Performance of ICT Firms Listed on the Nigerian Exchange Group, *Journal of Global Accounting*, 8(3), 24 - 36. Available at: <https://journals.unizik.edu.ng/joga>
50. Widya Kurnia Hendrasari , Warsono, Fika Fitriasaki The Effect of Liquidity, Solvency and Activities on The Profitability of Agricultural Sector Companies Listed on The Indonesia Stock Exchange. *Jurnal Manajemen Bisnis dan Kewirausahaan*. 2023 Vol.03 No.01. DOI: 10.22219/jamanika.v3i01.25413.

ДОДАТКИ

ДОДАТОК А

Таблиця А. 1

Баланс АВ ТОВ «Агроцентр К», тис. грн.

Актив	Код рядка	2017	2018	2019	2020	2021	2022
I. Необоротні активи							
Нематеріальні активи	1000	4	76	65	57	49	41
первісна вартість	1001	11	91	91	91	91	91
накопичена амортизація	1002	(7)	(15)	(26)	34	42	50
Незавершені капітальні інвестиції	1005	9057	6055	7540	2829	11895	6456
Основні засоби	1010	107225	153844	172395	192561	200713	228244
первісна вартість	1011	139286	193818	222660	255210	276192	320749
знос	1012	(32061)	(39974)	(50265)	62649	75479	92505
Довгострокові біологічні активи	1020	5897	6464	8509	9980	9091	9430
Довгострокові фінансові інвестиції	1030	-	-	-	-	-	-
інші фінансові інвестиції	1035	-	-	-	-	-	-
Інші необоротні активи	1090	-	-	-	-	-	-
Усього за розділом I	1095	122183	166439	188509	205427	221748	244171
II. Оборотні активи							
Запаси	1100	90892	141122	140925	145513	190220	299761
виробничі запаси	1101	32633	51553	36294	34891	62083	104726
незавершене виробництво	1102	38854	47861	47194	41533	62559	36794
готова продукція	1103	19405	41708	57437	69089	63048	158241
товари	1104	-	-	-	-	2530	-
Поточні біологічні активи	1110	19192	24551	28869	25064	35018	42495
Дебіторська заборгованість за продукцію, товари, роботи послуги	1125	54961	56418	62591	51264	20364	13143
Дебіторська заборгованість за розрахунками: за виданими авансами	1130	16902	16132	18144	9916	18660	29415
з бюджетом	1135	774	1332	-	-	4938	11824
у тому числі з податку на прибуток	1136	-	-	-	-	-	-
Інша поточна дебіторська заборгованість	1155	22566	21715	22983	30152	22344	16660
Поточні фінансові інвестиції	1160	-	-	-	-	-	-
Гроші та їх еквіваленти	1165	391	241	105	167	10206	838
готівка	1166	149	99	97	158	283	324
розрахунки в банках	1167	242	142	8	9	9923	514
Витрата майбутніх періодів	1170	-	15147	15519	12080	9457	5427
Інші оборотні активи	1190	161	121	386	537	492	1515
Усього за розділом II	1195	205839	276779	289522	274693	311699	421078
III. Необоротні активи, утримувані для продажу, та групи вибуття	1200	-	-	-	-	-	-
БАЛАНС	1300	328022	443218	478031	480120	533447	665249

продовження таблиці А. 1

тис. грн.

Пасив	Код рядка		2018	2019	2020	2021	2022
I. Власний капітал							
Зареєстрований (пайовий) капітал	1400	12	12	12	12	12	12
Додатковий капітал	1410	4361	4361	4361	4361	4361	4361
накопичені курсові різниці	1412	4361	4361	4361	4361	4361	4361
Нерозподілений прибуток (непокритий збиток)	1420	243409	320829	347131	320455	322319	418460
Усього за розділом I	1495	247782	325202	351504	324828	326692	422833
II. Довгострокові зобов'язання і забезпечення							
Довгострокові кредити банків	1510	26001	37280	24908	36930	14822	109455
Усього за розділом II	1595	26001	37280	24908	36930	14822	109455
III. Поточні зобов'язання							
Короткострокові кредити банків	1600	22610	37714	44105	72284	121410	47827
Поточна кредиторська заборгованість за:							
товари, роботи, послуги	1615	16870	26322	33508	26258	33304	60930
розрахунками з бюджетом	1620	1031	1205	8502	4113	1535	1824
розрахунками зі страхування	1625	369	797	760	846	984	1217
розрахунками з оплати праці	1630	1484	2836	2738	2888	3578	4372
Поточна кредиторська заборгованість за одержаними авансами	1635	14	4	1469	2363	1171	17
Поточна кредиторська заборгованість за розрахунками з учасниками	1640	-	-	-	991	-	-
Інші поточні зобов'язання	1690	11861	11858	10537	8619	29951	16774
Усього за розділом III	1695	54239	80736	101619	118362	191933	132961
IV. Зобов'язання, пов'язані з необоротними активами, утримуваними для продажу, та групами вибуття							
	1700		-	-	-	-	-
БАЛАНС	1900	328022	443218	478031	480120	533447	665249

ДОДАТОК Б

Таблиця Б. 1

Фінансові результати діяльності АВ ТОВ «Агроцентр К», тис. грн.

Стаття	Код рядка	2017	2018	2019	2020	2021	2022
Чистий дохід від реалізації продукції (товарів, робіт, послуг)	2000	276702	373999	347340	326156	388236	472914
Собівартість реалізованої продукції (товарів, робіт, послуг)	2050	(239669)	(257118)	(268622)	(30105)6	(320538)	(313878)
Валовий прибуток	2090	37033	116881	78718	25100	67698	159036
збиток	2095	-	-	-	-	-	-
Інші операційні доходи	2120	7231	943	1928	2270	5383	3511
Адміністративні витрати	2130	(11856)	(17796)	(20658)	(23200)	(29549)	(29855)
Витрати на збут	2150	(1661)	(2851)	(4382)	(1005)	(3934)	(17778)
Інші операційні витрати	2180	(1527)	(1100)	(1491)	(2452)	(24124)	(2367)
Фінансовий результат від операційної діяльності: прибуток	2190	29220	96077	54115	713	15474	112547
збиток	2195	-	-	-	-	-	-
Дохід від участі в капіталі	2200	-	-	-	-	-	-
Інші фінансові доходи	2220	36	60	-	-	23	2800
Інші доходи	2240	20	66	28	-	80	125
Фінансові витрати	2250	(7720)	(9869)	(13257)	(13681)	(12534)	(17592)
Інші витрати	2270	(5)	(215)	-	-	-	(501)
Фінансовий результат до оподаткування: прибуток	2290	2155	86119	40886		2833	97379
збиток	2295		-	-	(12978)		-
Чистий фінансовий результат: прибуток	2350	21551	86119	40886		2833	97379
збиток	2355		-	-	(12978)		-
Сукупний дохід	2465	21551	86119	40886	(12978)	2833	97379